

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Územní samosprávné celky

Barbora Krejčová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Barbora Krejčová

Provoz a ekonomika

Název práce

Územní samosprávné celky

Název anglicky

Municipal authorities community

Cíle práce

V první části bakalářské práce bude cílem vytyčení teoretických východisek pro problematiku právního zakotvení územní samosprávy v právním řádu České republiky. V další části bakalářské práce bude stanovena hypotéza, zda-li občané městské části Praha 18 jsou si vědomi všech svých práv a povinností v rámci problematiky územní samosprávy vycházejících z právních předpisů zejména takových, které spadají do ekonomické oblasti vybraného územně samosprávného celku.

Metodika

V teoretické části práce bude použita analýza právních předpisů, relevantních odborných článků a odborné literatury a bude provedena literární rešerše. V praktické části práce, která bude navazovat na teoretická východiska bude použita metoda komparace, dále bude použita metoda kvantitativního výzkumu prostřednictvím dotazníkového šetření. Metodou syntézy budou vyhodnoceny výstupy provedené analýzy, komparace a metody kvantitativního výzkumu.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Veřejná správa, územní samospráva, obce, kraje, působnost, orgány, zastupitelstva, úřady, komise, odbory, rada, starosta, vyhláška, nařízení, městská část Praha 18

Doporučené zdroje informací

ISBN 80-210-3857-8

ISBN 80-86-419-13-4

KOUDELKA, Z.: Samospráva. Praha: Linde, 2007. ISBN 80-7201-665-5

LACINA, K.; ČECHÁK, V.: Vývoj systémů veřejné správy. Praha: 2001.

ONDRUŠ, R.: Správní právo. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 254 s.

PEKOVÁ, J.; PILNÝ, M.; JETMAR, M.: Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, a. s., 2005, s. 556. ISBN 80-7357-052-1

PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů. Praha: Grada, 2009.

VLÁČIL, J. Veřejná správa. Praha: Linde, 2002.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Mgr. Denisa Cívínová

Elektronicky schváleno dne 10. 9. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Územní samosprávné celky" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 16.3.2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Mgr. Denise Cívínové za vedení práce, odbornou pomoc a poskytnutí cenných rad při zpracování této práce.

Územní samosprávné celky

Municipal authorities community

Souhrn

Územní samospráva je vykonávána územně samosprávnými celky. Základním článkem územní samosprávy v České republice jsou obce a vyšším územním samosprávným stupněm jsou kraje.

Cílem bakalářské práce je seznámit se s územně samosprávnými celky. Pojednat jak o základním celku územní samosprávy, tak o jejím vyšším celku, tedy o obcích a krajích.

Bakalářská práce pojednává o jejich postavení v České republice, jejich orgánech a činnosti. Dále se zabývá financováním veřejné správy, a konkrétně, příjmy a výdaji rozpočtů územní samosprávy.

Summary

Municipal authorities is executed by municipalities. The fundamentals component of municipal authorities in Czech Republic is a community and the next one is region, which stands above.

The aim of this bachelor's thesis is to inform with municipal authorities community. To focus on the fundamentals component of municipal authorities and the next one, which stand above, about communities and districts.

Bachelor's thesis is to focus about position of communities and regions in Czech Republic, their legislative and administrative bodies and the range of community activities. In the introduction is determined funding of the public service, especial are determined incomes and expense of municipal authorities budget.

Klíčová slova

Veřejná správa, územní samospráva, obce, kraje, působnost, orgány, zastupitelstva, úřady, rada, komise, odbory, starosta, vyhláška, nařízení, městská část Praha 18

Keywords

Public service, municipal authorities, community, district, province, legislative and administrative body, municipal board, authority, council, committee, union, mayor, public notice, regulation, the city part Prague 18

Obsah

1	Úvod	6
	Cíl práce a metodika	7
1.1	Cíl práce.....	7
1.2	Metodika.....	7
2	Teoretická východiska.....	8
2.1	Veřejná správa.....	8
2.1.1	Státní správa.....	8
2.1.2	Samospráva	8
2.2	Územní samospráva.....	9
2.3	Obce.....	9
2.3.1	Obecná charakteristika.....	9
2.3.2	Působnost.....	10
2.3.3	Orgány.....	11
2.4	Kraje.....	13
2.4.1	Obecná charakteristika.....	13
2.4.2	Působnost.....	13
2.4.3	Orgány.....	14
2.5	Rozpočet územní samosprávy.....	16
2.5.1	Obecná charakteristika.....	16
2.5.2	Bilance	17
2.5.3	Finanční plán	18
2.5.4	Nástroj realizace koncepce územní samosprávy	19
2.6	Městská část Praha 18 Letňany.....	19
2.6.1	Historie.....	19
2.6.2	Charakteristika.....	20
2.6.3	Orgány.....	20
2.6.4	Městské organizace	20
2.6.5	Rozpočet	21
3	Analytická část.....	28
3.1	Charakteristika dotazníku.....	28
3.2	Výsledky dotazníkového šetření	29
3.2.1	První část dotazníku	29

3.2.2	Druhá část dotazníku.....	36
3.2.3	Hypotézy	51
3.3	Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření.....	53
4	Závěr	54
5	Použitá literatura	55
6	Přílohy	0
6.1	Dotazník.....	0

Seznam grafů

Graf 1	Struktura příjmů.....	22
Graf 2	Struktura výdajů	25
Graf 3	Pohlaví.....	29
Graf 4	Věk	30
Graf 5	Působnosti samosprávy	31
Graf 6	Nejvyšší orgán obce	32
Graf 7	Kým je volen starosta.....	33
Graf 8	Kraj.....	34
Graf 9	Kraj zastupuje	35
Graf 10	Rozpočet příjmů a výdajů	36
Graf 11	Tvorba rozpočtu.....	37
Graf 12	Informovanost o rozpočtu	38
Graf 13	Složky příjmů a výdajů	39
Graf 14	Zájem o rozpočet	40
Graf 15	Vyhledávání informací.....	41
Graf 16	Informovanost o činnosti	42
Graf 17	Zájem veřejnosti o činnost.....	43
Graf 18	Účast na veřejné schůzi.....	44
Graf 19	Docházka k volbám.....	45
Graf 20	Spokojenost s činností.....	46
Graf 21	Spokojenost s péčí o čistotu.....	47
Graf 22	Znalost práv a povinností.....	48
Graf 23	Schvalování rozpočtu	49
Graf 24	Povinnosti a poplatky	50

Seznam tabulek

Tabulka 1 Rozpočet příjmů	22
Tabulka 2 Rozpočet výdajů	24
Tabulka 3 Pohlaví.....	29
Tabulka 4 Věk	30
Tabulka 5 Působnosti samosprávy	31
Tabulka 6 Nejvyšší orgán obce	32
Tabulka 7 Kým je volen starosta	33
Tabulka 8 Kraj.....	34
Tabulka 9 Kraj zastupuje	35
Tabulka 10 Rozpočet příjmů a výdajů	36
Tabulka 11 Tvorba rozpočtu.....	37
Tabulka 12 Informovanost o rozpočtu	38
Tabulka 13 Složky příjmů a výdajů	39
Tabulka 14 Zájem o rozpočet	40
Tabulka 15 Vyhledávání informací.....	41
Tabulka 16 Informovanost o činnosti	42
Tabulka 17 Zájem veřejnosti o činnost.....	43
Tabulka 18 Účast na veřejné schůzi.....	44
Tabulka 19 Docházka k volbám.....	45
Tabulka 20 Spokojenost s činností.....	46
Tabulka 21 Spokojenost s péčí o čistotu.....	47
Tabulka 22 Znalost práv a povinností.....	48
Tabulka 23 Schvalování rozpočtu	49
Tabulka 24 Povinnosti a poplatky	50
Tabulka 25 Závislost znalosti povinností s jejich plněním.....	51
Tabulka 26 Závislost znalosti práv a jejich využití.....	52

1 Úvod

Veřejná správa se dělí na dvě části. Na státní správu a samosprávu. Státní správa je vykonávána přímo státem, zatímco samospráva je nezávislá a státní správě nepodřízena. Územní samospráva zahrnuje samosprávu vykonávanou územně samosprávnými celky. Územní samosprávné celky jsou děleny na nižší a vyšší. Vyšší jsou označovány za kraje a mezi nižší patří obce. Toto rozdělení je vymezeno Ústavou, zákonem o obcích a zákonem o krajích.

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě části. První část je teoretická. V této části práce je hlavním cílem přiblížit obecné poznatky o veřejné správě, o územní samosprávě, o její působnosti, orgánech a o rozpočtu územně samosprávného celku. Dále bude pohlédnuto na územní samosprávu Městské části Praha 18. Druhá část je praktická a ta se zabývá informovaností a spokojeností občanů MČ Prahy 18 s činností územní samosprávy v jejich městské části. V této části práce bude provedeno dotazníkové šetření a jeho následné vyhodnocení.

První část práce pojednává obecně o veřejné správě, samosprávě a státní správě. Zaměřena je především na územní samosprávu, její přenesenou a samostatnou působnost a na její orgány. Dále je kapitola orientována na rozpočet územní samosprávy a na její základní charakteristiku. Zvláště na rozpočet příjmů a výdajů. Důležitou částí této kapitoly je také bilance, finanční plánování a nástroje realizace koncepce územní samosprávy. Další kapitola je zaměřena na Městskou část Praha 18, na její historii, orgány MČ a městské organizace. Největší část této kapitoly se věnuje rozpočtu příjmů a výdajů zmíněné městské části. Uvádí, z jakých položek se rozpočet příjmů a výdajů skládá a jak MČ Praha 18 hospodaří s tímto rozpočtem.

Druhá část práce hodnotí vědomost občanů MČ Prahy 18 o základním pojmech týkajících se územní samosprávy a její činnosti. Většina otázek v tomto dotazníkovém šetření jsou věnována problematice informovanosti respondentů o rozpočtu příjmů a výdajů v jejich městské části. Dále je analyzován zájem občanů o činnost orgánů MČ Prahy 18, jejich spokojenost s touto činností a uplatnění práv a povinností občanů této městské části, týkající se zejména ekonomické oblasti. V empirické části jsou také stanoveny dvě hypotézy. První zkoumá závislost vědomosti občanů svých povinností a plnění některých z povinností občana, spadající do ekonomické oblasti. Druhá zkoumá závislost mezi znalostí občanů svých práv a jejich využití v praxi.

Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

V první části bakalářské práce bude cílem vytyčení teoretických východisek pro problematiku právního zakotvení územní samosprávy v právním řádu České republiky. Dílčím cílem v teoretické části práce bude charakterizovat základní informace o Městské části Praha 18 – Letňany, konkrétně popsat rozpočet příjmů a výdajů MČ. V další části bakalářské práce bude stanovena hypotéza, zda si jsou občané městské části Praha 18 vědomi všech svých práv a povinností v rámci problematiky územní samosprávy vycházejících z právních předpisů zejména takových, které spadají do ekonomické oblasti vybraného územně samosprávného celku. Bude prokazováno, zda mají respondenti povědomí o pojmech týkajících se územní samosprávy, rozpočtu a jeho složením. Dílčím cílem v praktické části bude zanalyzovat, na základě stanovených hypotéz, zda jsou si občané vědomi svých práv a povinností a zda některé tyto práva využívají a povinnosti plní.

1.2 Metodika

Práce obsahuje dvě části a to část teoretickou a analytickou. V teoretické části práce bude použita analýza právních předpisů, relevantních odborných článků a odborné literatury a bude provedena literární rešerše. V praktické části práce, která bude navazovat na teoretická východiska, bude použita metoda komparace, dále bude použita metoda kvantitativního výzkumu prostřednictvím dotazníkového šetření. Metodou syntézy budou vyhodnoceny výstupy provedené analýzy, komparace a metody kvantitativního výzkumu.

V analytické části práce bude ke sběru dat použita metoda dotazování. Primární data pro výzkum jsou získána dotazníkovým šetřením. Dotazník bude šířen elektronickou poštou. Dotazník obsahuje otázky otevřené nebo uzavřené, které obsahují různé varianty. Otázky jsou kladeny všem respondentům stejně. Dotazníkové šetření bude vyhodnoceno pomocí metody analýzy, metody kvantitativního výzkumu a výsledky budou interpretovány pomocí tabulek a výsečových grafů. V analytické části budou také statisticky testovány hypotézy o vzájemné nezávislosti dvou znaků. Potřebná data budou rozdělena do kontingenčních tabulek. Dále bude využit χ^2 test nezávislosti. Hodnoty χ^2 budou porovnávány s tabulkovými hodnotami a na základě výsledků se daná hypotéza přijme nebo zamítne.

2 Teoretická východiska

2.1 Veřejná správa

Úkolem veřejné správy na všech úrovních je realizovat politiku státu, která je zakotvena v zákonech a dalších podzákonných předpisech.

Veřejná správa je definována z pohledu různých hledisek. Funkční pojetí veřejné správy je zpravidla chápána jako správa věcí veřejných. Je to souhrn činností, které jsou zajišťovány prostřednictvím organizačních celků. Nejsou tedy ani zákonodárstvím, soudnictvím či vládou. Z právního hlediska má veřejná správa úzký vztah na správní právo a je především vykonavatelem zákonů.

Veřejná správa je pojímána dvěma způsoby. Prvním je veřejná správa jako souhrn záměrných činností, kterými se realizují rozhodnutí volebních orgánů, kterými se zabezpečují úkoly na jednotlivých vládních úrovních ve veřejném zájmu, a to na úrovni státu i územní samosprávy (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Druhým pojetím je veřejná správa jako organizace. Je vnímána jako soubor institucí v rámci systému a struktury organizačního uspořádání veřejné správy. Veřejná správa jako organizace se člení na státní správu a samosprávu (Kadečka, Ondruš, 2003).

2.1.1 Státní správa

Státní správa je část veřejné správy, která je vykonávána přímo státem jako realizace jeho výkonné moci zahrnující v sobě jak prvky klasického řízení, tak i regulace prostřednictvím svých orgánů, na základě zákonů a podzákonných předpisů. Orgány státní správy se dělí na dva typy. Prvním typem jsou ústřední orgány, kam můžeme zařadit vládu České republiky, prezidenta, ministry a ministerstva. Místní orgány vykonávají státní správu v rámci přenesené působnosti (Vláčil, 2002).

2.1.2 Samospráva

Samospráva vedle státní správy tvoří jednu ze dvou větví veřejné správy, a to větev nezávislou a státní správě nepodřízenou, vykonávanou subjekty od státu odlišnými. Samospráva se dělí na územní, kam patří obce a kraje, samosprávu zájmovou, tedy svazy a různá společenstva a profesní, která obsahuje komory (advokátskou, exekutorskou, lékařskou). Samospráva je vykonávána vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a vlastními

prostředky samosprávných korporací. Vykonává obsah zákonů v jejich mezích a v souladu s nimi, ovšem podle vlastních podmínek (Kadečka, Ondruš, 2003).

2.2 Územní samospráva

Územní samospráva je realizace práva občanů na vlastní samosprávu, právo na spravování určitého území menšího než je stát na základě působnosti stanovené ústavou a příslušnými zákony při vytvoření potřebných ekonomických podmínek (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Území České republiky se tvoří podle Ústavy nedílný celek. Člení se však na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb). Ústava však nevylučuje zřízení i jiných územních samosprávných celků, kdy nejnižší úroveň územní samosprávy je označována jako místní samospráva. Regionální samospráva je termín užívaný pro vyšší úrovně. (Kadečka, Ondruš, 2003).

U územní samosprávy se nejedná o nadřízenost a podřízenost, neboť každý územní samosprávný celek má své samostatné kompetence, do kterých jiný územní celek nemůže zasahovat (Provazníková, 2007).

Územní samospráva plní dvě obecné základní funkce a to funkci samosprávnou a přenesenou. Samostatná působnost zabezpečuje potřeby svých občanů, které můžeme označit jako lokální či regionální veřejné statky. Spravuje tedy vlastní záležitosti příslušného územního samosprávného celku. Orgány jsou povinny řídit se obecně závaznými právními předpisy. Druhá funkce tzv. přenesená působnost vykonává státní správu v rámci přenosu kompetencí, zejména ve veřejném sektoru, zabezpečuje pro občany i některé veřejné statky, které mají povahu národních statků. Tato působnost je vykonávána státní správou v rozsahu, v jakém jí byl tento výkon svěřen některými zákony (Koudelka, 2007).

2.3 Obce

2.3.1 Obecná charakteristika

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů na územním celku vymezeném hranicí území obce. Je vymezena jako veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek a hospodář s ním, má vlastní finanční prostředky a sestavuje svůj vlastní rozpočet.

Také má své jméno, svůj znak a prapor (Provazníková, 2007). Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Zákon o obcích rozlišuje obce městyse města, statutární města a hlavní město Prahu. Města jsou obce, v nichž působily v roce 1990 městské národní výbory. Městem se obec může stát rozhodnutím Parlamentu ČR po vyjádření vlády. Územní statutární města se mohou členit na městské obvody nebo městské části s vlastní samosprávou (Šíma, Suk, 2008). Podle zákona se obce mohou slučovat nebo rozdělovat a každá obec v ČR je začleněna do správního obvodu okresu a do územního obvodu, tedy vyššího územního samosprávného celku (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

V právním smyslu je obec vymezena třemi základními znaky:

- území,
- občan s trvalým či přechodným pobytem, občané s čestným občanstvím obce (města), právnické osoby a podnikatelé se sídlem na území obce, nebo s provozovnou na území obce, další fyzické a právnické osoby, např. vlastníci nemovitostí na území obce,
- samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce, tzn. působnost (Peková, Pilný, Jemar, 2008).

2.3.2 Působnost

Obec plní funkce vymezené příslušným zákonem pomocí vlastní samosprávné funkce a přenesené funkce.

Samostatná působnost obce je praktikována v záležitostech, o kterých může obec samostatně rozhodovat, má zákonem upravené určité pravomoci. Obec má právo na samosprávu, právo samostatně rozhodovat v mnoha oblastech veřejné správy a to ve věcech územní samosprávy (Peková, Pilný, Jemar, 2008). Samostatná působnost spravuje své vlastní obecní záležitosti. Výkon této samostatné působnosti nepodléhá obec žádnému nadřízenému státnímu orgánu a její orgány jsou povinny řídit se pouze obecně závaznými právními předpisy. Významnou pravomocí je právo vydávat obecně závazné vyhlášky, které jsou platné pro územní obvod obce. Tyto vyhlášky musí být v souladu s obecně závaznými předpisy (Šíma, Suk, 2008).

Přenesenou působnost vykonávají výkonné orgány obcí a jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy v ČR a i krajským úřadem (Peková, Pilný, Jemar, 2008).

Obec se podílí na výkonu státní správy v rozsahu stanoveném zákonem. Při výkonu této působnosti se obce řídí obecně závaznými právními předpisy a usnesením vlády, či směrnicemi ústředních orgánů státní správy tzv. ministerstev (Šíma, Suk, 2008).

U všech druhů obcí je rozhodující samostatná působnost, která je odrazem samosprávné funkce územní samosprávy. Rozdíl mezi obcemi je v rozsahu přenesené působnosti.

2.3.3 Orgány

Obec může vykonávat svou působnost buď přímo občany, prostřednictvím referenda, anebo pomocí svých orgánů. V České republice vykonává obec svou působnost především orgány. Orgány obce jsou obecní zastupitelstvo, obecní rada, starosta, odbory a komise, obecní úřad (Koudelka, 2000).

Obecní zastupitelstvo

Orgánem, který samostatně spravuje obec, je zastupitelstvo. Je to nejvyšší orgán obce a jediný orgán, o kterém se zmiňuje Ústava ČR. Členové zastupitelstva jsou voleni občany obce na čtyřleté funkční období. Ze svých členů volí starostu, zástupce a další členy obecní rady (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Počet členů zastupitelstva je stanoven zákonem o obcích a je závislý na počtu obyvatel:

- do 500 obyvatel: 5 – 9 členů,
- 501 – 3000 obyvatel: 7 – 15 členů,
- 3001 – 10 000 obyvatel: 11 – 25 členů,
- 10 001 – 50 000 obyvatel: 15 – 35 členů,
- 50 001 – 150 000 obyvatel: 25 – 45 členů,
- nad 150 000 obyvatel: 35 – 55 členů (Zákon č. 128/2000 sb., o obcích).

Do pravomoci zastupitelstva patří rozhodování o nejdůležitějších záležitostech obce, zejména schvalování programu rozvoje územního obvodu, schvalování rozpočtu, vyúčtování hospodaření obce, schvalování obecně závazných vyhlášek apod. (Šíma, Suk, 2008)

Může rozhodovat o všech samosprávných záležitostech kromě těch, co patří do rozhodovací pravomoci zastupitelstva kraje jako vyššího územního samosprávného celku (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Obecní rada

Rada obce je výkonným orgánem a zároveň kolegiálním orgánem obce. V samostatné působnosti podléhá ze své činnosti obecnímu zastupitelstvu obce, v rámci přenesené působnosti rozhoduje, jen stanoví-li tak zákon. Počet členů rady je lichý a počet může být 5 – 13 členů. Rada se nevolí pokud má zastupitelstvo obce méně než 15 členů. Kde není obecní rada volena, plní její úkoly starosta obce. Radu obce tvoří starosta, místopředsedové a další členové (Šíma, Suk, 2008).

Starosta

Starosta je představitelem obce, který zastupuje obec navenek a volí ho zastupitelstvo. Starosta svolává, připravuje a řídí schůze zastupitelstva obce a rady obce. Odpovídá za objednání a provedení auditu hospodaření obce. Další jeho pravomocí je jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu, není-li funkce tajemníka zřízena, plní jeho funkce právě starosta (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Obecní úřad

V čele obecního úřadu stojí starosta, dále jej tvoří místostarosta, tajemník a zaměstnanci obecního úřadu. Obecní úřad plní úkoly, které u uložilo v samostatné působnosti zastupitelstvo obce nebo rada obce. V oblasti přenesené působnosti je úřad podřízen krajskému úřadu (Provazníková, 2007).

Odbory

Odbory zřizuje ze zaměstnanců obecního úřadu obecní rada jako své výkonné odborné orgány pro jednotlivé úseky své činnosti (Šíma, Suk, 2008).

Výbory

Finanční výbor kontroluje hospodaření obce s majetkem a finančními prostředky obce, sestavuje návrh rozpočtu. Plní roli poradního orgánu obce. Kontrolní výbor kontroluje, zda bylo splněno usnesení zastupitelstva a rady obce. Plní kontrolní úkoly, kterými ho pověřilo zastupitelstvo obce. Finanční a kontrolní výbory jsou nejméně tříčlenné a jejich členy nemohou být starosta, místostarosta a tajemník obecního úřadu (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Komise

Komise jsou zřízeny obecní radou, ale nemají rozhodovací pravomoc, jsou pouze iniciativními a kontrolními orgány. Vždy je zřízena komise finanční, která kontroluje hospodaření s majetkem obce, a kontrolní, která kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce a dodržování právních předpisů (Šíma, Suk, 2008).

2.4 Kraje

2.4.1 Obecná charakteristika

Kraj je ze zákona charakterizován jako veřejnoprávní korporace, má tedy postavení samosprávného celku s právní subjektivitou. Má tedy právo vystupovat v právních vztazích svým jménem a zároveň nese odpovědnost, má právní subjektivitu. Kraj, územní společenství občanů, samosprávu vykonává v rozsahu stanoveném zákonem v souladu s potřebami společenství občanů (Šíma, Suk, 2008).

Kraj je vymezen základními znaky:

- Území kraje, dané jeho hranicí,
- Občané ČR s trvalým pobytem v obcích na území kraje nebo vojenském újezdu v územním obvodu kraje,
- Právo na samosprávu, tzn. samostatná působnost, vedle toho vykonává i přenesenou působnost (Peková, Pilný, Jetmar, 2008)

2.4.2 Působnost

Vyšší územní samosprávný celek má stejně jako základní územní samosprávný celek přenesenou a samostatnou působnost. Kraj při výkonu samostatné působnosti a přenesené působnosti chrání veřejný zájem (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).

Kraj vykonává především samostatnou působnost a v jejím rámci pečuje v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o komplexní územní rozvoj, především v oblastech sociální péče, dopravy, spojů, výchovy a vzdělávání, kulturního rozvoje, ochrany a rozvoje zdravých kvótních podmínek. V rámci samostatné působnosti může kraj vydávat obecně závazné vyhlášky, případně rada krajů může vydávat nařízení krajů, které však musí být v souladu se zákony. Právní předpisy se vyhlášují ve Věstníku právních předpisů kraje (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).

Státní správu kraj vykonává také v přenesené působnosti, kde je uloženo zákony a v jejich rámci i podzákonnými předpisy, usnesením vlády či směrnicemi ústředních správních úřadů. Dozor nad výkonem přenesené působnosti přísluší věcně příslušným ministerstvům a ústředním správním úřadům (Šíma, Suk, 2008).

2.4.3 Orgány

Kraje jako územně samosprávné jednotky mají své vlastní orgány, které taxativně vymenovává zákon. Těmi jsou zastupitelstvo, rada, hejtman, výbory, komise a krajský úřad (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích)

Zastupitelstvo

Zastupitelstvo kraje je vrcholným orgánem kraje s nejrozsáhlejšími rozhodovacími pravomocemi v rámci samostatné působnosti. Do pravomoci zastupitelstva patří zejména vydávat obecně závazné vyhlášky kraje, schvalovat programy rozvoje územního obvodu, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění. Další úkoly, které zastupitelstvo plní je schvalování rozpočtu, závěrečného účtu kraje, zřizování a rušení příspěvkových organizací a schvalování základních dokumentů obchodních společností zakládaných krajem (Šíma, Suk, 2008).

Jednání zastupitelstva jsou veřejná. Datum a návrh programu jednání musí být zveřejněno na úřední desce kraje nejméně 10 dnů před jednáním.

Počet členů zastupitelstva kraje se pohybuje mezi 45 – 65 členy. Počet určuje zákon o krajích v závislosti na počtu obyvatel kraje:

- do 600 000 obyvatel: 45 členů,
- 600 001 – 900 000 obyvatel: 55 členů,
- Nad 900 000 obyvatel 65 členů (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).

Rada

Rada kraje je jeho výkonným orgánem v samostatné působnosti a za svou činnost odpovídá zastupitelstvu. V rámci přenesené působnosti může kraj rozhodovat pouze na základě ustanovení zákona. Rada kraje je tvořena hejtmanem, jeho zástupci a dalšími členy, kteří jsou voleni z řad zastupitelstva. Celkový počet členů rady je staven podle počtu občanů kraje na 9 nebo 11 členů:

- 9 členův kraji do 600 000 obyvatel,

- 11 členů v kraji nad 600 000 obyvatel (Peková, Pilný, Jetmar , 2008).

Hejtman

Hejtmanem kraje může být pouze občan České republiky a zastupuje kraj navenek. On i jeho zástupce, tedy náměstek hejtmana, jsou voleni zastupitelstvem. Jeho pravomoc se vztahuje na jmenování ředitele krajského úřadu a vykonává úkoly, kterými ho pověří zastupitelstvo či rada (Šíma, Suk, 2008).

Krajský úřad

Krajský úřad je také výkonným orgánem kraje a plní především úkoly svěřené mu zastupitelstvem nebo radou a to v rámci samostatné působnosti. Přenesenou působnost vykonává pouze s výjimkou té, která je zákonem svěřena zastupitelstvu a radě (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Úřad může ukládat sankce podle zákona, přezkoumávat některá rozhodnutí vydaná okresními úřady ve správním řízení, či organizovat kontroly u okresních úřadů. V čele úřadu stojí ředitel, jmenovaný hejtmanem, který je zaměstnancem kraje. V rámci přenesené působnosti je odpovědný hejtmanovi, zastupitelstvu je odpovědný v oblasti samostatné působnosti. Dalšími členy úřadu jsou zaměstnanci (Šíma, Suk, 2008).

Výbory

Zastupitelstvo kraje zřizuje iniciativní a kontrolní orgány, výbory, které jsou zastupitelstvu odpovědny. Podle zákona jsou zřizovány finanční a kontrolní výbory, dále také výbory pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost, které působí v rámci určitého kraje. Za určitých podmínek musí být zřízen i výbor pro národnostní menšiny (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích).

Komise

Komise jsou zřizovány radou jako iniciativní a poradní orgány a té jsou také ze své činnosti radě odpovědny. Komise radě předkládají své návrhy a náměty (Šíma, Suk, 2008).

2.5 Rozpočet územní samosprávy

Na úrovni územních samosprávných celků jsou sestavovány rozpočty obce nebo kraje. Tzv. územní rozpočty jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy. Územní rozpočet je vytvářen, rozdělován a používán s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování (Provazníková, 2007).

Je to nástroj, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce. V rozpočtovém období se z došlých příjmů plynule uhrazují výdaje, proto běžně dochází k časovému nesouladu mezi vývojem příjmů a vývojem výdajů územního rozpočtu (Provazníková, 2007).

Tento typ rozpočtu se dělí na:

- decentralizovaný peněžní fond
- účetní bilanci
- rozpočtový plán
- nástroj obecní a regionální politiky (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

2.5.1 Obecná charakteristika

Obec hospodaří podle rozpočtu schvalovaného na kalendářní rok zastupitelstvem obce. Rozpočty krajů a obcí obsahují v první řadě příjmy a výdaje, které mají vztah k činnosti samosprávy i k výkonu státní správy v rámci tzv. přenesené působnosti (Šíma, Suk, 2008).

Dále obsahují finanční vztahy a to k:

- veřejnému sektoru,
- podnikatelským subjektům, a to jak na straně příjmů, tak také na straně výdajů,
- rozpočtové soustavě prostřednictvím dotací
- ostatním obcím či krajům na základě smlouvy
- ostatním subjektům, např. k peněžnímu ústavu (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Příjmy

Příjmy rozpočtu obcí i rozpočtu krajů jsou závazně členěny rozpočtovou skladbou. Příjmy rozpočtu se dělí na běžné a kapitálové (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů).

Běžné příjmy mohou být daňové, kam patří výlučné daně, sdílené daně, místní poplatky a správní poplatky. Do nedaňových příjmů lze zahrnout poplatky za služby, příjmy

z pronájmu majetku, příjmy od organizačních složek a příspěvkových organizací, zisk obecních podniků, podíl na zisku ze s. r. o. a v neposlední řadě dividendy z akcií a přijaté úroky. Dalšími běžnými příjmy jsou transfery – dotace jak účelové tak neúčelové (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Kapitálové příjmy jsou pořízeny z prodeje majetku, a to nemovitého i movitého dlouhodobého, z prodeje akcií a majetkových podílů. Jako u běžných příjmů i u kapitálových jsou jejich zdrojem transfery účelové a neúčelové, které jsou poskytovány ze státních fondů, rozpočtu kraje, při sdružování finančních prostředků apod. Územní celek také může získat příjmy z emise komunálních obligací, z přijatých úvěrů a splátek půjček (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Výdaje

Výdaje rozpočtů územní samosprávy se člení obdobně jako je tomu u ostatních rozpočtů. Závazně se člení jako příjmy rozpočtovou skladbou. Důležité je členění výdajů na plánované a neplánované, neboť územní samospráva není úplně soběstačná a tak musí respektovat rozpočtové omezení dané příjmy svého rozpočtu (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Běžné výdaje lze také nazývat neinvestiční výdaje. Mezi ně patří mzdy a platy občanů územně správného celku, povinné pojistné na zaměstnance a sociální dávky. Výdaje jsou také na energii, nájemné, do obecních podniků, na sdružování finančních prostředků či materiálové výdaje. Placené pokuty, úroky, příspěvky a dotace patří také mezi běžné výdaje obce (kraje), (Provazníková, 2007).

Kapitálové výdaje jsou naopak nazývány jako investiční výdaje. Investicí územního celku je pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, nákup cenných papírů, investiční příspěvky a půjčky, splátky úvěrů. Obce a kraje v neposlední řadě sdružují finanční prostředky a poskytují dotace organizačním složkám a různým subjektům (Provazníková, 2007).

2.5.2 Bilance

Z tohoto hlediska rozpočet bilancuje příjmy a výdaje za rozpočtové období shodné s rozpočtovým obdobím celé soustavy veřejných rozpočtů v zemi. Hospodaření lze charakterizovat vztahem, kde stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku rozpočtového období s příjmy odečtené o výdaje tvoří stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období (Provazníková, 2007).

Dlouhodobým cílem hospodaření obce i kraje by měl být vyrovnaný rozpočet, kdy příjmy jsou rovny výdajům, či případně přebytkový rozpočet, kdy příjmy jsou větší než výdaje. Při takové situaci se tvoří rozpočtová rezerva. Hospodaření obcí a krajů podléhá povinnému auditu, který vyplývá ze zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Jeho nedodržení má za následek sankční pokutu (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů).

2.5.3 Finanční plán

Finanční plán obce by měl zajistit solventnost obce či kraje a to tak, že připouští pouze ty výdaje určitého územního celku, které jsou kryty:

- příjmy, které lze reálně očekávat,
- existujícími rezervami,
- půjčkami, které lze získat a splatit (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Při plánování příjmů a výdajů dochází k rozpočtovému omezení. Je to snaha obcí a krajů vytvořit dostatečný objem zdrojů, jako příjmů. Avšak to je často v konfliktu s financováním záměrů a cílů na výdajové straně. I přesto že lze některé výdajové potřeby odhadovat předem, je nutné o příjmech uvažovat jako o rozpočtovém omezení (Provazníková, 2007).

Rozpočet územní samosprávy můžeme pojmut jako krátkodobý, střednědobý a dlouhodobý rozpočet.

Rozpočtové plánování

Důležitým úkolem hospodaření územní samosprávy je dobře krátkodobě plánovat příjmy a výdaje, peněžní toky a jejich časové rozložení během rozpočtového roku. Rozpočtovým plánováním získá obec (kraj) přehled o tom, kolik bude třeba peněžních prostředků, aby bylo možné uhradit výdaje. Tento krátkodobý plán se odhaduje na týden či měsíc dopředu (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Rozpočtový výhled

Jak u obcí, tak u krajů je rozpočtový výhled důležitý pro financování nákladných investic ve veřejném sektoru, a to i v souvislosti se střednědobou a dlouhodobou investiční strategií. Rozpočtový výhled odhaduje budoucí příjmy a výdaje, vyjasňuje koncepce finančních vtaů rozpočtu k ostatním článkům rozpočtové soustavy, zejména ke státnímu rozpočtu. Dalším

úkolem rozpočtového výhledu je zlepšení rozpočtového managementu, například ke zlepšení organizace a spolupráce mezi volenými a výkonnými orgány (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

2.5.4 Nástroj realizace koncepce územní samosprávy

Hlavní funkcí územních rozpočtů jako nástroje je realizace koncepce ekonomického a sociálního rozvoje daného území.

Jednou z funkcí rozpočtů je stanovení priorit v rámci lokálních veřejných statků a služeb, které obec poskytuje. Také alokuje zdroje mezi různé činnosti obce či rozhoduje o úrovni zdanění a výši poplatků, které se budou vybírat během následujícího roku. Rozpočet obce (kraje) obsahuje úplné informace o finanční situaci a o plánech obce, které slouží pro měření efektivnosti operací obce (Peková, Pilný, Jetmar, 2008).

Rozpočet má tři základní funkce:

- rozhodovací – provádí výběr umístění zdrojů mezi jednotlivé výdaje,
- řídicí – alokuje zdroje mezi jednotlivé organizační jednotky obce (kraje),
- kontrolní - legalizuje, kolik finančních prostředků územní celek získá a vydá (Provazníková, 2007).

2.6 Městská část Praha 18 Letňany

2.6.1 Historie

První písemná zmínka o Letňanech pochází z roku 1347, kdy se uvádí založení dvora pražským měšťanem Mikulášem Veltlínem. Od roku 1850 se Letňany staly samostatnou obcí a na počátku 20. století se začaly postupně rozrůstat. V roce 1990 se Letňany pod názvem Praha - Letňany staly jednou z 56 městských částí Prahy a to v souvislosti se zavedením Městských částí v Praze. Letňanský úřad měl část pravomocí i pro obvod místního úřadu Praha – Čakovice. Od roku 2001 byly místní a obvodní úřady přejmenovány na úřady městské části. V souvislosti s tím se Letňany staly jedním z 22 správních obvodů Prahy a byly přejmenovány na Prahu 18. Městská část Praha 18 vykonávala rozšířenou působnost přenesené působnosti jen pro své vlastní území a to od 1. ledna 2002. V roce 2007 bylo k tomuto správnímu obvodu opět připojeno i území městské části Praha – Čakovice, na kterou se znovu vztahuje pravomoc úřadů městské části Praha 18 (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

2.6.2 Charakteristika

Městská část Praha 18 je správním obvodem a má postavení právnické osoby. Je jí zákonem svěřen výkon přenesené působnosti, má vlastní rozpočet a hospodaří podle podmínek stanovených zákonem (Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze).

2.6.3 Orgány

Rada a zastupitelstvo

V současné době je starostou MČ Praha 18 pan Mgr. Ivan Kabický. V zastupitelstvu je řada zastupitelů zvolených z volebních stran: Strana svobodných občanů, Pro Prahu, ODS, TOP 09, Koalice Zelení, KDU-ČSL a Nezávislí, KSČM, ČSSD a Česká pirátská strana (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Odbory

MČ Praha 18 má jako ostatní městské části několik odborů a každý zajišťuje a kontroluje různé činnosti. Mezi tyto odbory patří: odbor Dopravy a životního prostředí, Ekonomický odbor, odbor Hospodářské správy a investic, Kanceláře starosty a tajemníka, Správních agend, Správy majetku, Sociální péče a zdravotnictví, Školství, kultury a tělovýchovy, Výstavby a územního rozhodování a Živnostenský odbor (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Výbory

Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení Zastupitelstva obce a Rady MČ Praha 18, kontroluje dodržování právních předpisů, zřízenými komisemi a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti a plní další kontrolní úkoly, kterými byl výbor pověřen.

Finanční výbor je kontrolním a iniciativním orgánem zastupitelstva. Kontroluje, zda je majetek obce využíván účelně a hospodárně a zda jsou zveřejňovány majetkové záměry MČ podle zákona, dále plní úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo, úkoly z vlastní iniciativy ale i na podněty občanů. Kontrolní i finanční výbor je zřízen Zastupitelstvem MČ (Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze).

2.6.4 Městské organizace

Městská část Praha 18 zřizuje nebo podporuje řadu místních organizací a to jak ziskových, tak neziskových. Je zřizovatelem několika základních a mateřských škol. Mezi tyto organizace například patří:

Základní škola a Mateřská škola Tupolevova, Základní škola a Mateřská škola Fryčovická, Základní škola a Mateřská škola gen. Františka Fajtla DFC, Mateřská škola Příborská. Celkově jsou zde zřizovány tři základní školy s celkovou kapacitou 1820 míst a šest mateřských škol s kapacitou 673 míst. Další organizace, které zřizuje městská část Praha 18 je místní knihovna a zařízení školního stravování, v němž jsou propojeny školní jídelny v Letňanech (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Tuto oblast komplexně zastupuje odbor školství, kultury a tělovýchovy, který úzce spolupracuje s komisí školství a společenských organizací a komisí kulturní. Jak je již zmíněno výše, od roku 2007 vykonává přenesenou působnost v oblasti školství MČ Praha 18 Letňany i pro MČ Čakovice (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

2.6.5 Rozpočet

Stejně jako každý kraj či obec musí mít i Městská část Praha 18 každoroční rozpočet příjmů a výdajů. Ten se dělí na běžný a kapitálový. Toto oddělení zpřehledňuje analýzu vynaložených daňových a nedaňových příjmů a usnadňuje analýzu využívání návratných příjmů na financování potřebných investic. Kapitálový rozpočet slouží k uhrazení dluhového běžného rozpočtu a to například prodejem majetku, úvěrem apod. Kapitálový rozpočet by měl sloužit především ke kumulaci zdrojů na získávání dlouhodobých aktiv (Provazníková, 2007). V níže uvedených tabulkách a grafech byl použit rozpočet příjmů a výdajů MČ Praha 18 za rok 2013.

Příjmy

V každém územním samosprávném celku, stejně jako v městské části Prahy 18, jsou zdroje příjmů územních rozpočtů různé. Dělí se na nenávratné a návratné příjmy. Do nenávratných příjmů můžeme zahrnout příjmy daňové a nedaňové, transfery a dotace. Tato skupina je nejdůležitějším zdrojem financování potřeb veřejného sektoru. Návratné příjmy jsou zejména úvěry, či půjčky, které jsou spojeny s povinností obcí a krajů je za určitých podmínek splatit (Provazníková, 2007).

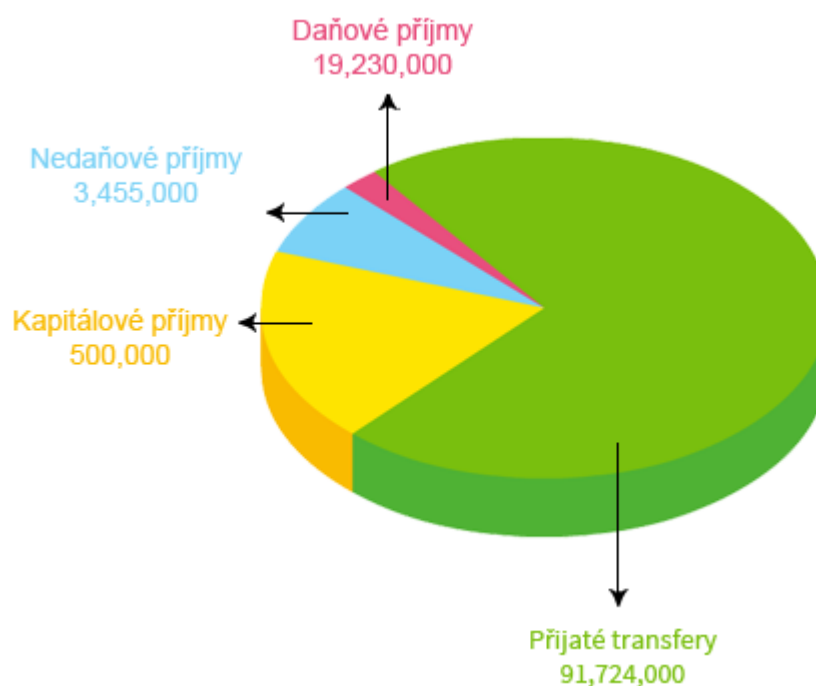
Tabulka 1 Rozpočet příjmů

Schválený rozpočet	114 909 000,00 Kč
Upravený rozpočet	116 695 500,00 Kč
Skutečnost	64 557 529,61 Kč

Zdroj: zpracováno podle MČ Praha 18 - Letňany, dostupné na www.letnany.cz

Ve výše uvedené tabulce je znázorněn rozpočet příjmů MČ Prahy 18 v roce 2013. Městská část schválila roční rozpočet příjmů na 114 909 000 Kč. Během roku byl upraven a zvýšil se na 116 695 500 Kč. Výsledek byl však horší, než se očekávalo, jelikož skutečný rozpočet byl 64 557 529 Kč. Z tabulky je vidět, že rozpočet nebyl naplněn, dokonce byl téměř dvakrát nižší, než předem odhadovaný rozpočet příjmů MČ Prahy 18.

Graf 1 Struktura příjmů

Zdroj: zpracováno podle MČ Praha 18 - Letňany, dostupné na www.letnany.cz

V uvedeném grafu se příjmy člení na přijaté dotace, které zastoupily největší část příjmů v roce 2013, příjmy daňové, nedaňové a kapitálové příjmy.

Z grafu lze vidět, že největšími příjmy v roce 2013 byly přijaté transfery neboli dotace. Ty lze členit na neinvestiční přijaté transfery a na investiční přijaté transfery. V MČ Praha 18 byly příjmy z největší části tvořeny dotacemi z rozpočtu hlavního města Prahy. Tyto dotace se

vyšplhaly až na 46 284 000 Kč. Druhou skupinou byly převody z vlastních fondů hospodářské činnosti, které se pohybovaly okolo 30 000 000 Kč. Tuto skupinu lze také nazývat jako výsledky hospodaření městské části v předchozích letech. Poslední skupinou byly přijaté dotace ze státního rozpočtu.

Daňové příjmy obecně tvoří největší skupinu příjmů rozpočtů. V Městské části Praha 18 jsou daňové příjmy hned druhým největším zdrojem příjmů. Tyto příjmy se získávají prostřednictvím daní, které platí občané příslušné oblasti. Mezi tyto daně patří například daň z nemovitosti, daň z přidané hodnoty, nebo daň z příjmu fyzických osob. Tyto daně plynou do rozpočtu městské části prostřednictvím hl. m. Prahy. Kromě daní jsou v této skupině i poplatky jak místní, tak správní. Místní poplatky vybírá Obecní úřad a občanům je prezentuje pomocí závazné vyhlášky, ve které je stanoveno: kdo je povinen tyto poplatky platit, správce poplatku, sazba a splatnost poplatků a předmět poplatku. Patří sem poplatky ze psů, poplatky ze vstupného, či poplatky za užívání veřejného prostranství, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za provozování výherních hracích přístrojů a z odvodu výtěžku z provozování loterií. Správní poplatky zahrnují poplatky stanovené zákonem o právních poplatcích za správní úkony a správní řízení. V roce 2013 byly příjmy tvořeny z největší části daní z nemovitosti, které se pohybovaly kolem 13 milionu korun českých. Podstatně menší část těchto příjmů tvořily poplatky místní a následně poplatky správní (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Na základě výše uvedeného grafu lze snadno vyzorovat, že nedaňové příjmy jsou výrazně menší část příjmů než příjmy daňové. Nedaňové příjmy tvoří příjmy ze čtenářských poplatků v místní knihovně, příjmy z úroků na bankovních účtech městské části, a přijaté sankční platby inkasované za porušování závazných platných norem. Většinu nedaňových příjmů v roce 2013 tvořily příjmy z úroků a realizace finančního majetku (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Nejmenší skupinou příjmů byly v roce 2013 v MČ Praha 18 příjmy kapitálové. Na rozdíl od nedaňových příjmů, kam se řadí příjmy z prodeje krátkodobého majetku, lze do kapitálových příjmů zařadit příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Další důležitou položkou kapitálových příjmů jsou ostatní kapitálové příjmy, ostatní investiční příjmy, příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů. Kapitálové příjmy v MČ Praze 18 byly tvořeny z prodeje dlouhodobého majetku a darů od právnických a v menších zastoupení od fyzických osob (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Výdaje

Hlediska členění výdajů územních samospráv jsou různé. První skupina výdajů jsou běžné a kapitálové, které spadají do ekonomického hlediska. Běžné výdaje se používají na financování pravidelně se opakujících potřeb. Lze je také nazývat jako neinvestiční výdaje. Investiční neboli kapitálové výdaje financují dlouhodobé a běžně se neopakující potřeby v období delším než jedno rozpočtové období. Výdaje podle rozpočtové skladby jsou druhové a funkční. Podle infrastruktury se výdaje člení na ekonomické a sociální. Další skupinou jsou výdaje alokační, nedistribuční a stabilizační, které se člení podle funkcí veřejných financí. Poslední typem výdajů jsou plánované a neplánované (Provazníková, 2007).

Odpovědnost za výdaje je rozdělena na samostatnou a přenesenou působnost. V rámci samostatné působnosti se financují výdaje za školství, sociální péči, zdravotnické služby, kulturu, obecnou policii, sanitární službu, vodovody a další výdaje, které zajišťují veřejné služby pro příslušnou oblast. V rámci přenesené působnosti se vláda převádí na základě zákonů některé funkce státní správy na obce, ale nadále o nich rozhoduje sama. Hodnocení těchto výdajů je však velmi diskutabilní (Provazníková, 2007).

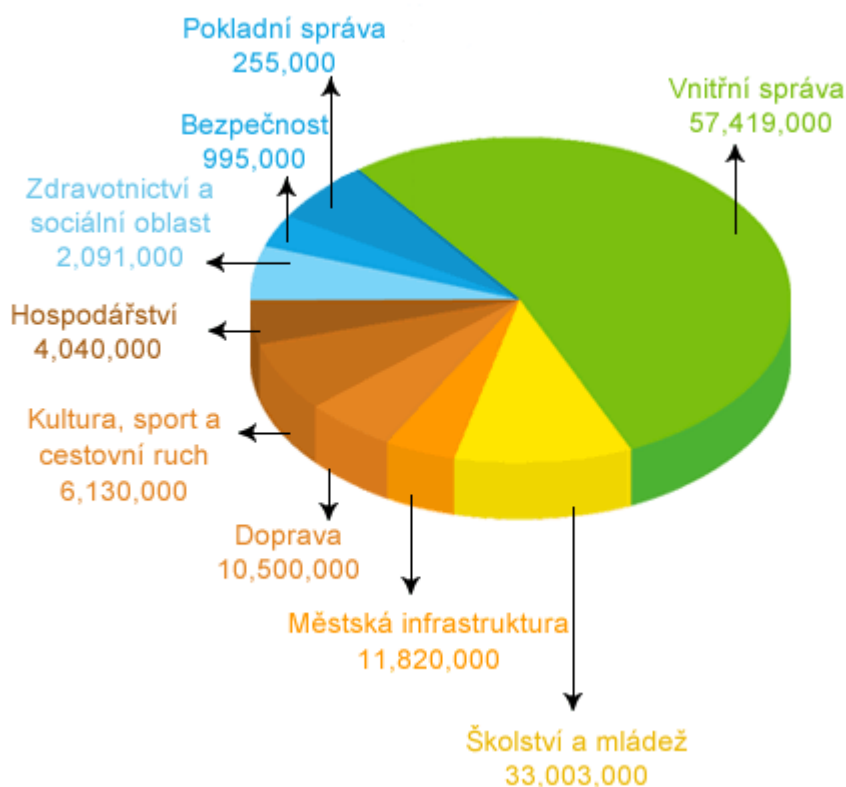
Tabulka 2 Rozpočet výdajů

Schválený rozpočet	126 253 000,00 Kč
Upravený rozpočet	136 026 300,00 Kč
Skutečnost	63 930 123,58 Kč

Zdroj: zpracováno podle MČ Praha 18 - Letňany, dostupné na www.letnany.cz

V uvedené tabulce je zobrazen rozpočet výdajů městské části Praha 18 na rok 2013. Skutečný rozpočet městské části byl 63 930 123 Kč. Schválený rozpočet byl až o půlku větší než ten skutečný, stejně jako u schváleného a skutečného rozpočtu celkových příjmů. Plnění rozpočtu výdajů nebylo tedy uskutečněno podle očekávání.

Graf 2 Struktura výdajů

Zdroj: zpracováno podle MČ Praha 18 - Letňany, dostupné na www.letnany.cz

Na grafu vidíme, že v celkových výdajích byly zahrnuty výdaje financující veřejné služby na základě samostatné působnosti obce. Největší zastoupení v celkových výdajích mělo financování vnitřní správy, druhým odvětvím bylo školství a mládež. Další výdaje byly vynaloženy na městskou infrastrukturu, dopravu, kulturu, sport a cestovní ruch, hospodářství, zdravotní a sociální oblast, bezpečnost a poslední a nejmenší skupinou výdajů je pokladní správa.

Výdaje vnitřní správy jsou nejrozsáhlejší ze všech výdajů MČ Prahy 18 a většina těchto výdajů se řadí mezi výdaje běžné. Souvisejí s vnitřní činností Úřadu MČ, konkrétně se jedná o platy, sociální a zdravotní pojištění, telefony, poradenství, energie, výpočetní technika a další služby. Prostředky z této rozpočtové kapitoly jsou také určeny na odměny členů výborů, komisí a zastupitelstva městské části (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

V rozpočtové kapitole školství a mládež jsou prostředky používány především na opravy, rozšíření a udržování školských zařízení. Zároveň jsou prostředky určeny na běžné příspěvky mateřským a základním školám, včetně odměn pro pedagogy (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Třetí největší skupinou výdajů v roce 2013 byla městská infrastruktura. V této kapitole jsou prostředky určeny pro monitoring ochrany ovzduší, sběr a svoz komunálního odpadu či ostatním nakládáním s odpady. Nejvyšší výdaje jsou vynakládány na péči o vzhled obcí a veřejnou zeleň. Důkazem je toho stále upravený lesopark, který je v MČ Praha 18 od roku 2010 (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Výdajová skupina Doprava obsahuje prostředky vynaložené na provoz veřejné silniční dopravy, jako je zimní úklid, čištění ulic, opravy a rekonstrukce komunikací, které jsou ve správě městské části. V této kapitole se nacházejí i náklady spojené s projektovou přípravou investičních akcí v oblasti dopravy (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Prostředky v rozpočtové skupině Kultura, sport a cestovní ruch jsou určeny na výdaje spojené s provozem knihovny, na kulturní a společenské akce, které jsou pravidelně pořádané městskou částí Praha 18. Dále jsou v této skupině zahrnuty výdaje spojené s přípravou, vydáváním a roznosem radničního periodika Letňanské listy, které informují občany o nejdůležitějších činnostech a akcích v rámci městské části Praha 18 (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Částka, okolo 4 milionů korun, která patří do kategorie Hospodářství, je z většiny investicí do nemovitostí, které jsou v majetku městské části. Další, už o poznání menší prostředky, slouží na splátky úvěrů, prostřednictvím kterých jsou financovány nové ordinace soukromých lékařů, nebo na výdaje spojené s veřejným osvětlením (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Kapitola Zdravotnictví a sociální oblast se skládá pouze z běžných výdajů. Patří sem například výdaje za sociální péči a pomoc dětem a mládeži, za osobní asistence, pečovatelskou službu, podporu samostatného bydlení. Další prostředky jsou určeny na prevenci před drogami, alkoholem, nikotinem a dalšími návykovými látkami (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Prostředky v rozpočtové kapitole Bezpečnost jsou určeny především na výdaje spojené s provozem letňanského Sboru dobrovolných hasičů. Také jsou hrazeny náklady na ochranné pomůcky, pojištění, opravy a udržování hasičské techniky. V kapitole Pokladní správa se nacházejí prostředky určené na výdaje spojené s pojištěním a s poplatky na správu účtů u peněžních ústavů (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

Hospodaření

Jelikož byly příjmy v MČ Praha 18 za rok 2013 větší, než skutečné výdaje lze považovat výsledek hospodaření v roce 2013 jako přebytkový. Celkové příjmy činily 64 557 529 Kč a celkové výdaje byly 63 930 123 Kč. Přebytek byl tedy kolem půl milionu korun. Městská část Praha 18 dodržuje zásadu vyrovnaného, v tento rok dokonce přebytkového rozpočtu (MČ Praha 18 – Letňany, dostupné na www.letnany.cz).

3 Analytická část

V rámci praktické části bakalářské práce bylo uskutečněno dotazníkové šetření u náhodně vybraných respondentů žijících v Městské části Praha 18. Nejdříve byl vypracován dotazník s otázkami k dané problematice. Poté byli osloveni respondenti. Následovalo zhodnocení odpovědí, Výsledky byly znázorněny pomocí grafů a tabulek s následnou interpretací výsledků dotazníkového šetření.

Dále byly v analytické části statisticky testovány hypotézy o nezávislosti dvou vybraných znaků, na které byly použity vyplněné otázky z dotazníkového šetření. Získané data byla rozdělena do kontingenčních tabulek. Následovalo vypočítání očekávaných četností, využití χ^2 testu nezávislosti a porovnání získaných a tabulkových hodnot. U této metody bylo použito rozdělení na hladině významnosti $\alpha = 0,05$. V případech, kdy byla prokázána závislost, následovalo změření její síly pomocí Pearsonova koeficientu kontingence, podle vzorce $C = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2+n}}$.

3.1 Charakteristika dotazníku

Základem dotazníkového šetření bylo zpracování dotazníku o 24 otázkách s uzavřeným počtem odpovědí, pouze dvě otázky byly otevřené a respondenti na ně měli odpovědět podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Otázky č. 1 a 2 zjišťují základní demografické údaje o respondentovi (pohlaví a věk). Ostatní otázky se již týkají dané problematiky.

Dotazník se dělí na dvě části. V první části byly použity otázky, které měly zjistit všeobecné znalosti občanů o veřejné správě, konkrétněji o zakotvení územní samosprávy v právním řádu České republiky. V druhé části dotazníku otázky sloužily k zjištění, zda si jsou občané vědomi svých práv a povinností v rámci problematiky územní samosprávy, týkající se zejména ekonomické oblasti, zda jsou zainteresováni a spokojeni s činností územní samosprávy na vybraném územně samosprávném celku.

Všechny dotazníky byly vyplněny správně a žádný nemusel být vyřazen. Celkem bylo vyplněno 52 dotazníků. Z tohoto počtu se dotazníkového šetření zúčastnilo 12 mužů a 40 žen.

3.2 Výsledky dotazníkového šetření

3.2.1 První část dotazníku

První část dotazníku byla zaměřena na všeobecné vědomosti občanů MČ Praha 18 o územní samosprávě. První dvě otázky zjišťují o občanech základní demografické údaje (pohlaví a věk). Dalších 7 otázek je zaměřeno na všeobecný přehled respondentů o veřejné správě. Z těchto otázek je 5 zavřených a 2 otevřených. U otevřených otázek mohli respondenti uplatnit své základní znalosti k dané problematice. U zavřených vědomostních otázek, které jsou pro přehlednost vypracovány v tabulkách, jsou vždy správné odpovědi zvýrazněny.

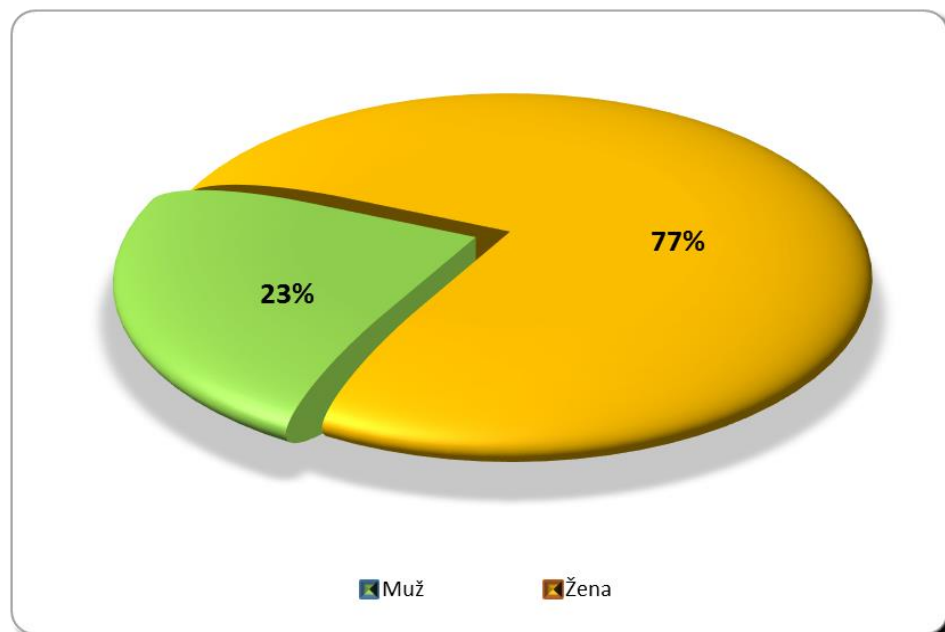
1. Otázka v dotazníku: Jaké je Vaše pohlaví?

Tabulka 3 Pohlaví

Pohlaví	Počet
Muž	12
Žena	40
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3 Pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Celkově bylo účastno dotazníkového šetření 52 respondentů. Z tohoto počtu bylo 12 mužů a 40 žen. Z grafu lze vyčíst, že procentuálně bylo 23% mužů a 77% žen.

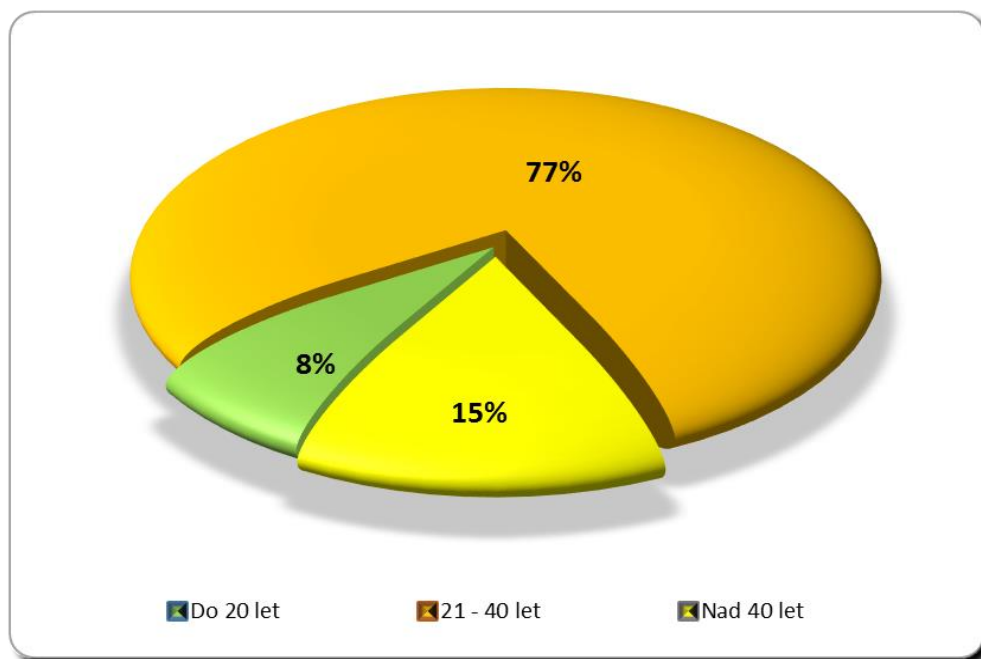
2. Otázka v dotazníku: Jaký je Váš věk?

Tabulka 4 Věk

Věk	Počet
Do 20 let	4
21 - 40 let	40
Nad 41 let	8
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4 Věk

Zdroj: vlastní zpracování

Věkově byli respondenti rozděleni do tří skupin. První skupina respondentů byla do 20 let. V této skupině byli pouze 4 respondenti, zaujímali tedy pouze 8% z celku. Z 52 respondentů bylo 40, kteří tvořili největší skupinu a to ve věkovém rozpětí od 21 – 40 let. V poslední skupině bylo pouze 8 občanů, kterým bylo čtyřicet a více let. Z grafu lze vyčíst, že tato skupina tvořila 15% z celkového počtu respondentů.

3. Otázka v dotazníku: Jaký je rozdíl mezi státní správou a samosprávou?

Otázka č. 3 byla první z otevřených otázek. Zde se mohli respondenti rozepsat na téma státní správy a samosprávy. Bohužel 35 z dotázaných na otázku neodpovědělo. Pouze 17 respondentů vyjádřilo svůj názor a uplatnili své vědomosti. Tři byly mylné a 14 odpovědí bylo správných. Celkové procento úspěšnosti na tuto otázku tedy bylo 27%.

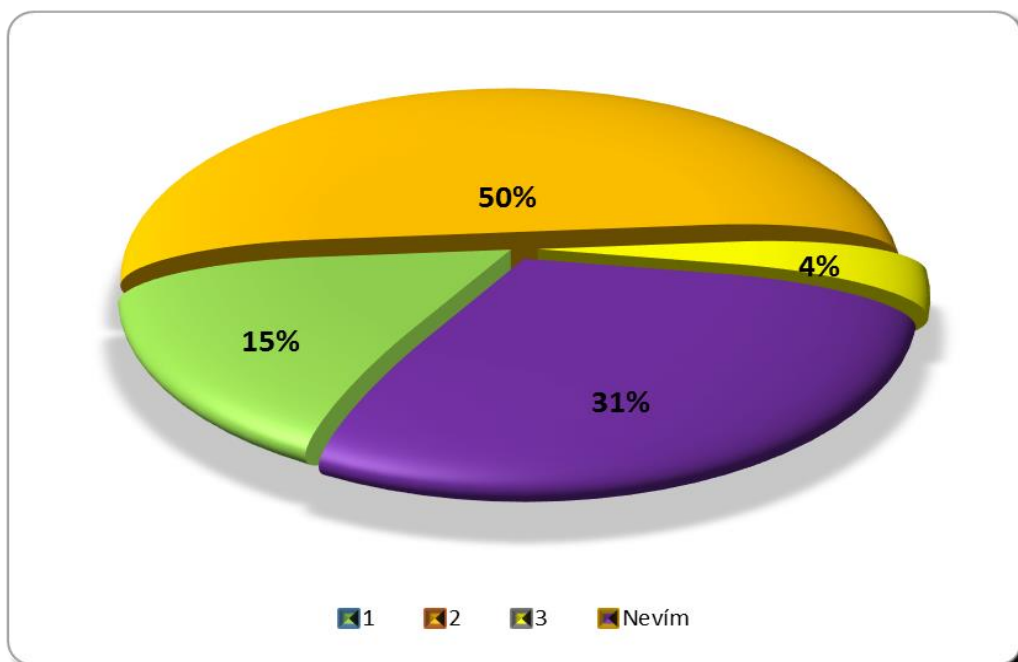
4. Otázka v dotazníku: Kolik má územní samospráva působností?

Tabulka 5 Působnosti samosprávy

Možnosti	Počet
1	8
2	26
3	2
Nevím	16
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 5 Působnosti samosprávy

Zdroj: vlastní zpracování

Na čtvrtou otázku - kolik má územní samospráva působností, odpovědělo správně 26 respondentů, tedy rovných 50%. Špatně na tuto otázku odpovědělo 19%, 10 dotázaných. Celých 31%, tedy 16 respondentů na tuto otázku odpověď neznalo vůbec.

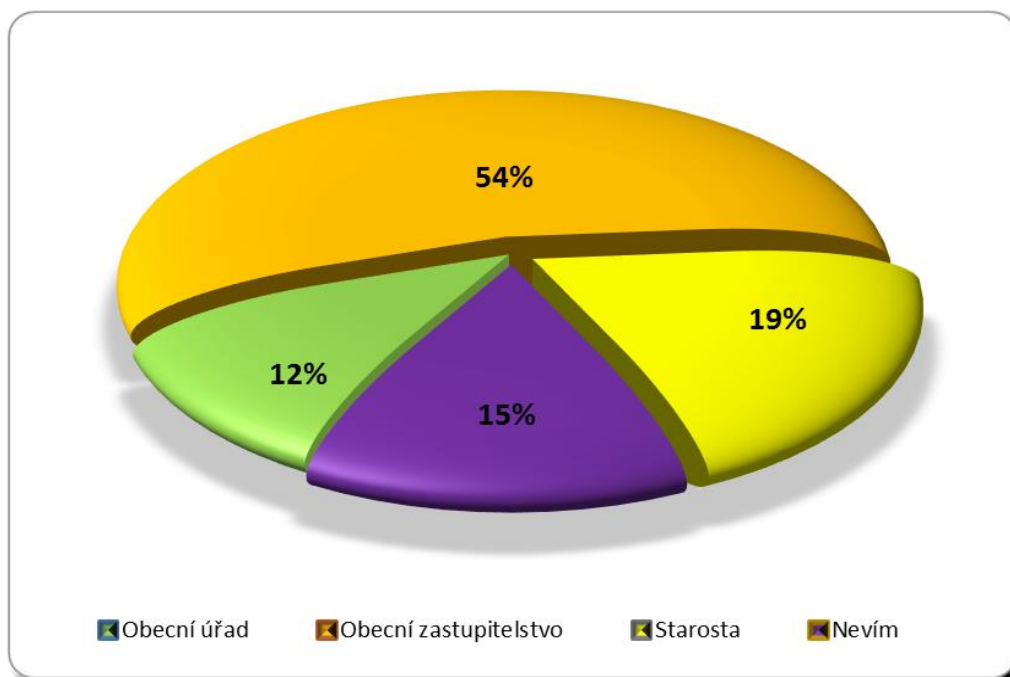
5. Otázka v dotazníku: Nejvyšší orgán obce je?

Tabulka 6 Nejvyšší orgán obce

Možnosti	Počet
Obecní úřad	6
Starosta	10
Obecní zastupitelstvo	28
Nevím	8
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6 Nejvyšší orgán obce

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku, který orgán obce je nejvyšší, odpověděla správně většina dotázaných, tvořila 54%. Špatnou odpověď zvolilo dohromady 16 respondentů (31%) a 8 respondentů odpověď neznalo vůbec.

6. Otázka v dotazníku: Iniciativní a kontrolní orgány se nazývají?

Tato otázka patřila mezi otázky otevřené a respondenti museli odpovědět bez možného výběru. Po vyhodnocení odpovědí na otázku č. 6 bylo zjištěno, že pouze 13 respondentů ví, že iniciativní a kontrolní orgány se nazývají komise. Zbylých 39 dotázaných odpověď buď neznalo, nebo odpovědělo špatně.

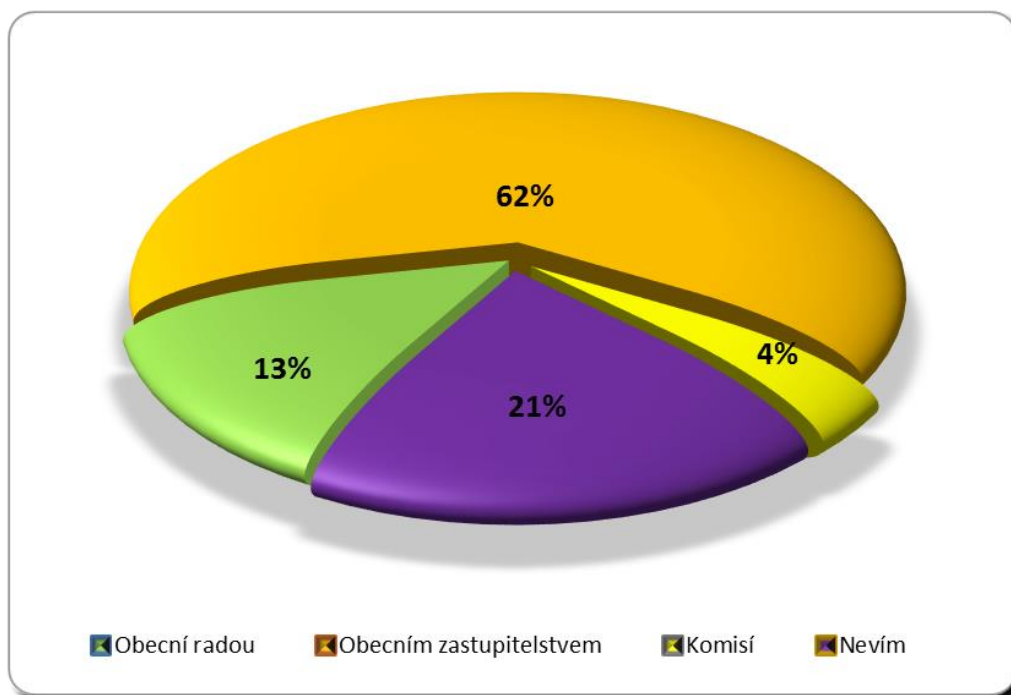
7. Otázka v dotazníku: Kým je volen starosta?

Tabulka 7 Kým je volen starosta

Možnosti	Počet
Obecní radou	7
Obecním zastupitelstvem	32
Komisi	2
Nevím	11
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 7 Kým je volen starosta

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 7 vyčteme, že správnou odpověď zvolila více než polovina ze všech dotázaných, tedy 32 respondentů tvořící 62% většinu. Další poměrně silnou část tvoří respondenti, kteří zvolili možnost nevím (21%). Zbýlých 9 dotázaných (13% a 4%) zvolilo špatnou odpověď.

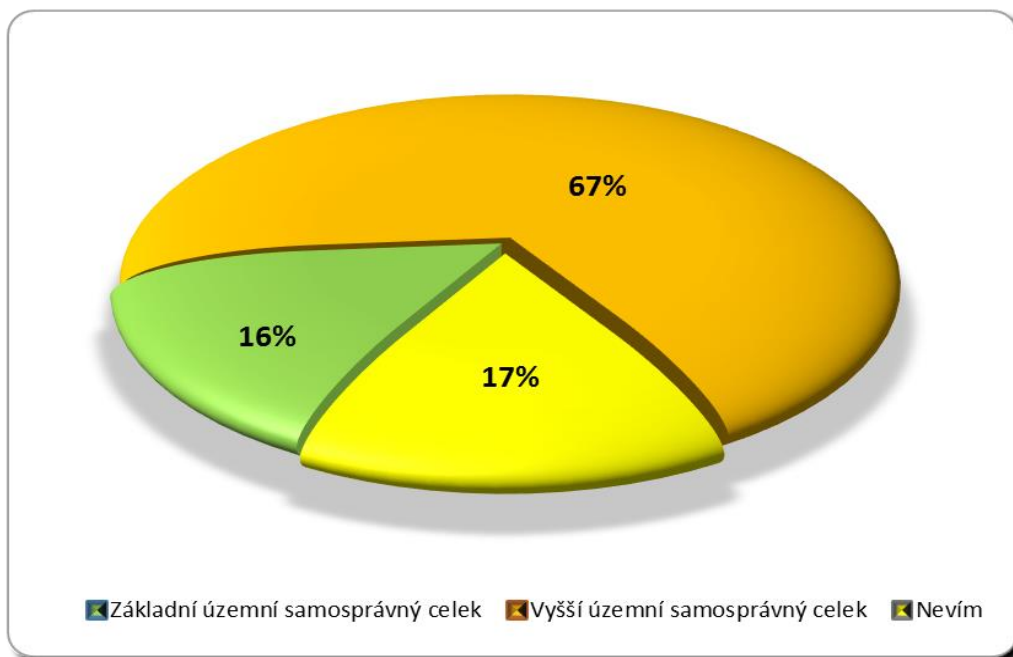
8. Otázka v dotazníku: Kraj je podle zákona nazýván jako?

Tabulka 8 Kraj

Věk	Počet
Základní územní samosprávný celek	8
Vyšší územní samosprávný celek	35
Nevím	9
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 8 Kraj

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8 opět potvrdila, že dotázaní mají povědomí o základních pojmech týkajících se územní samosprávy. Správně na tuto otázku odpovědělo 35 lidí, kteří tvoří 67% většinu.

Dohromady 33% z dotázaných odpověď neznalo. Z grafu je patrné, že se jednalo o menšinu skládající se ze 17 lidí.

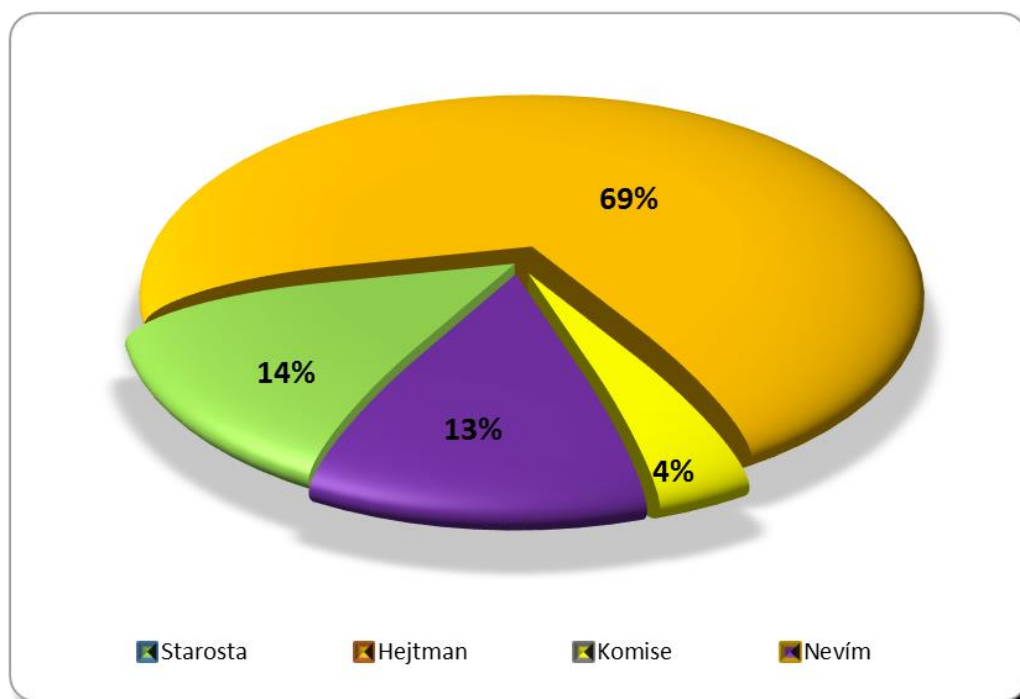
9. Otázka v dotazníku: Navenek kraj zastupuje?

Tabulka 9 Kraj zastupuje

Možnosti	Počet
Starosta	7
Hejtman	36
Komise	2
Nevím	7
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9 Kraj zastupuje

Zdroj: vlastní zpracování

Z údajů uvedených v grafu č. 8 vyplývá, že správnou odpověď zvolilo 69% respondentů, tedy 36 z celkového počtu 52 dotázaných. Pouze 7 (13%) respondentů odpověď neznalo a zbylých 18% odpovědělo špatně.

3.2.2 Druhá část dotazníku

V druhé části dotazníku byli respondenti tázáni, zda mají povědomí o pojmu: rozpočet příjmů a výdajů, a o jeho složení. Cílem této části dotazníku bylo zjistit informovanost a zájem občanů o činnost orgánu územní samosprávy a o tvorbě rozpočtu příjmů a výdajů Městské části Praha 18. Dílčím cílem bylo také zjištění spokojenosti respondentů s činností samosprávy, například s péčí o životní prostředí. V této části dotazníku byli také respondenti tázáni, zda znají své základní práva a povinnosti, spadající do ekonomické oblasti, v rámci jejich městské části, a zda tyto práva uplatňují a plní některé z povinností občana.

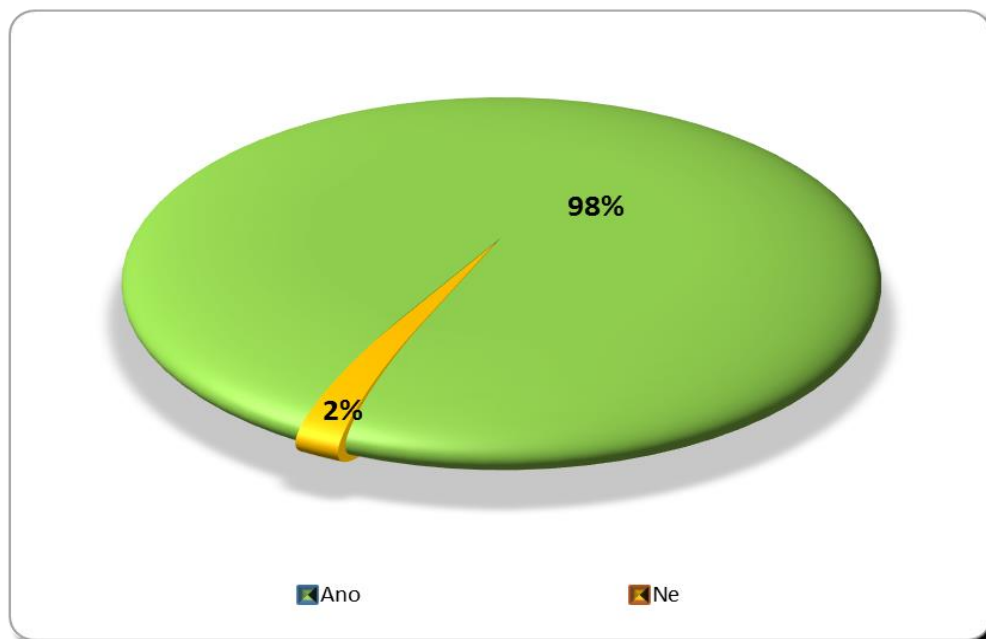
10. Otázka v dotazníku: Slyšel jste pojem rozpočet příjmů a výdajů?

Tabulka 10 Rozpočet příjmů a výdajů

Možnosti	Počet
Ano	51
Ne	1
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10 Rozpočet příjmů a výdajů

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu jednoznačně vyplývá, že většina respondentů ve zkoumaném vzorku zná pojem rozpočet příjmů a výdajů. Dotázaní tedy mají základní povědomí o této problematice. Pouze 1 dotázaný tento pojem nikdy neslyšel.

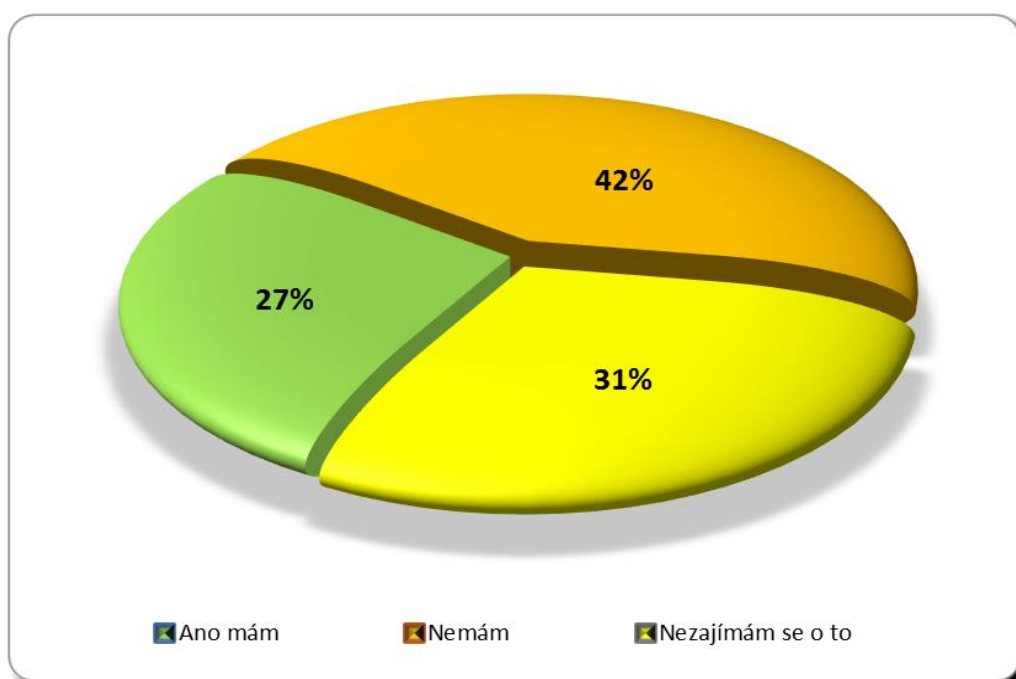
11. Otázka v dotazníku: Máte povědomí o tvorbě rozpočtu příjmů a výdajů Vaší městské části?

Tabulka 11 Tvorba rozpočtu

Možnosti	Počet
Ano mám	14
Nemám	22
Nezajímám se o to	16
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 11 Tvorba rozpočtu

Zdroj: vlastní zpracování

Ve výše uvedené tabulce a grafu je znázorněno povědomí dotázaných o tvorbě rozpočtu v jejich městské části. Při pohledu na graf je patrné, že odpovědi jsou velice

vyrovnané. Pouze 27% z dotázaných má povědomí o tvorbě rozpočtu příjmů a výdajů. 42% o této činnosti územní samosprávy nemá žádné povědomí a zbylých 31% se o toto téma nezajímá.

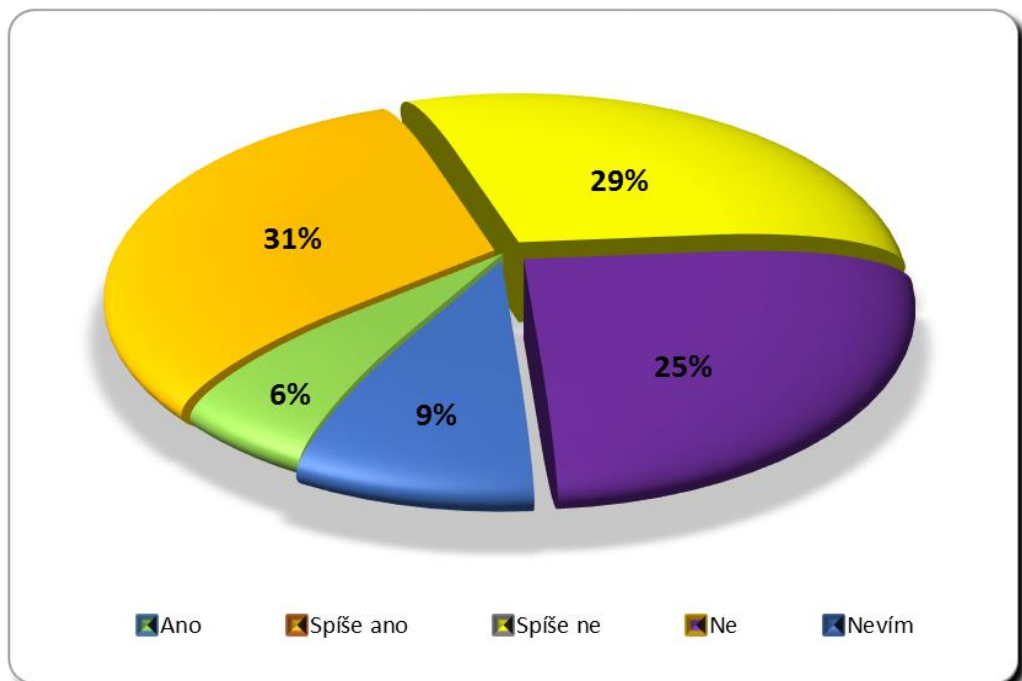
12. Otázka v dotazníku: Jste dostatečně informován o rozpočtu Vaší městské části?

Tabulka 12 Informovanost o rozpočtu

Možnosti	Počet
Ano	3
Spíše ano	16
Spíše ne	15
Ne	13
Nevím	5
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 12 Informovanost o rozpočtu

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky a grafu je jednoznačné, že u této otázky měli respondenti na výběr z více možných odpovědí. O dané téma neprojevovalo žádný zájem 5 dotázaných. Po sečtení získaných údajů lze říci, že 18 respondentů má dojem, že není dostatečně informováno o rozpočtu MČ Prahy 18. Zbylých 19 dotázaných se cítí dostatečně informováno o dané problematice.

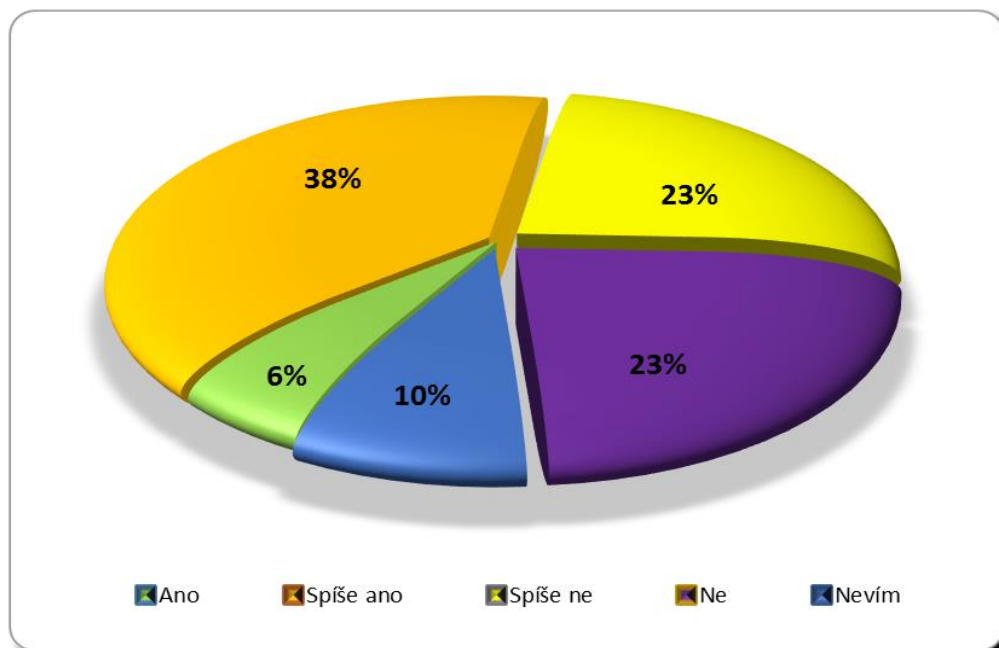
13. Otázka v dotazníku: Máte pocit, že víte z jakých složek příjmů a výdajů se rozpočet skládá?

Tabulka 13 Složky příjmů a výdajů

Možnosti	Počet
Ano	3
Spíše ano	20
Spíše ne	12
Ne	12
Nevím	5
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 13 Složky příjmů a výdajů

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu lze vyčíst, že na otázku, zda jsou si respondenti vědomi složek příjmů a výdajů, z kterých se roční rozpočet MČ skládá, odpovědělo 10%, prostřednictvím odpovědi nevím, neutrálně. Z dotázaných 44% tvrdí, že si jsou seznámeni se složením rozpočtu. Naopak 46% z respondentů o této problematice povědomí nemá.

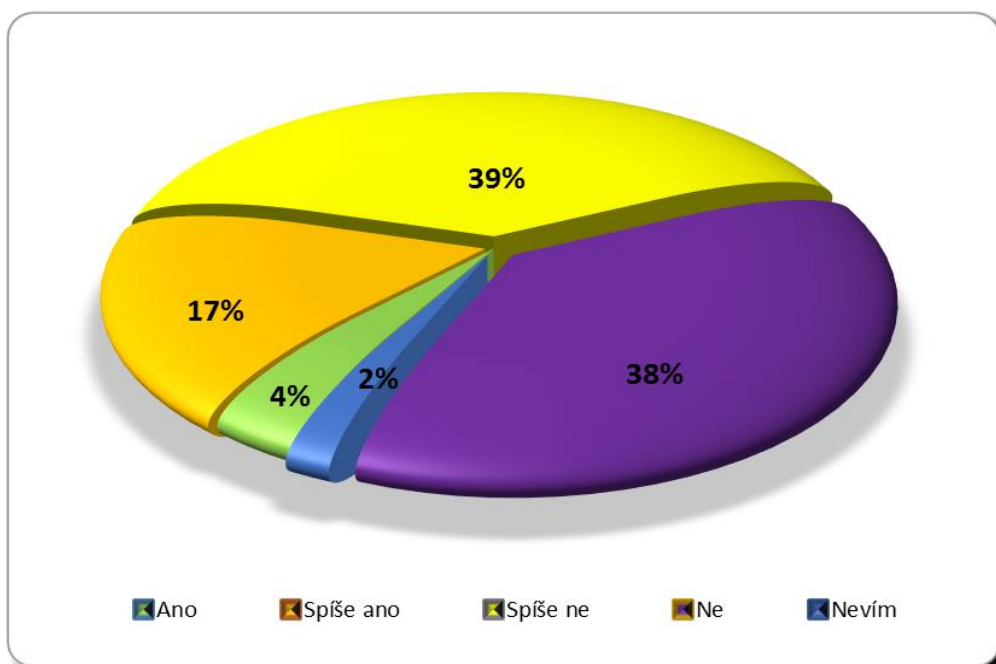
14. Otázka v dotazníku: Zajímáte se o roční rozpočet Vaší městské části?

Tabulka 14 Zájem o rozpočet

Možnosti	Počet
Ano	2
Spíše ano	9
Spíše ne	20
Ne	20
Nevím	1
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 14 Zájem o rozpočet

Zdroj: vlastní zpracování

Celkem jednoznačně negativní je odpověď na otázku, týkající se zájmu občanů o roční rozpočet MČ Prahy 18. Jak ukazuje výše uvedená tabulka, dohromady 40 respondentů odpovědělo, že se nezajímá o rozpočet. Pouze 11 respondentů odpovědělo na tuto otázku kladně.

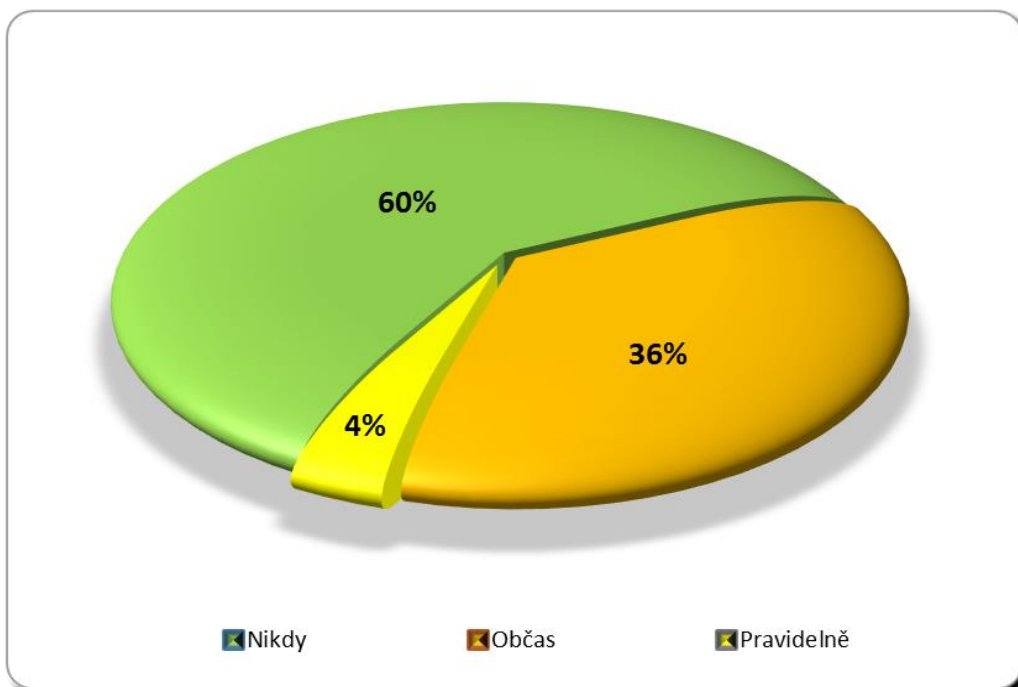
15. Otázka v dotazníku: Hledal jste někdy informace o činnosti samosprávy nebo o rozpočtu na webu?

Tabulka 15 Vyhledávání informací

Možnosti	Počet
Nikdy	31
Občas	19
Pravidelně	2
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 15 Vyhledávání informací

Zdroj: vlastní zpracování

Na této otázce lze opět demonstrovat nezájem občanů o činnost samosprávy. Z grafu lze vyčíst, že většina dotázaných, celých 60%, se nikdy nepokusila vyhledat jakékoli informace o rozpočtu nebo o činnosti samosprávy na webu. Pouze 36% občas informace pomocí internetových stránek vyhledává. Pravidelný zájem o zmíněné informace jeví jen 4% z dotázaných.

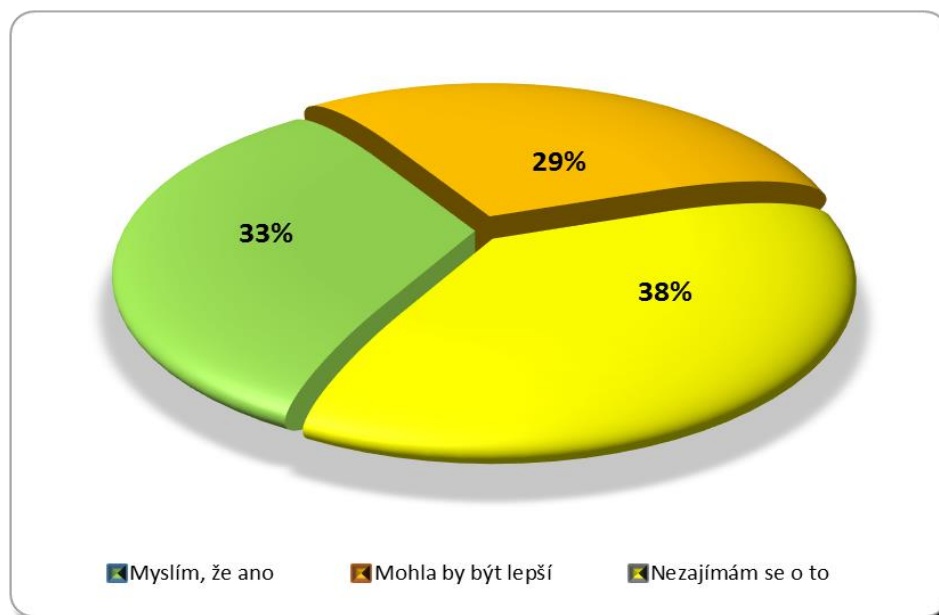
16. Otázka v dotazníku: Myslíte si, že je ve Vaší městské části dostatečná informovanost o činnosti samosprávy?

Tabulka 16 Informovanost o činnosti

Možnosti	Počet
Myslím, že ano	17
Mohlo by být lepší	15
Nezajímám se o to	20
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 16 Informovanost o činnosti

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 16 znázorňuje odpovědi na otázku – zda si respondenti myslí, že je v jejich městské části dostatečná informovanost o činnosti samosprávy. Mezi

informační kanály lze považovat například internetové stránky MČ Prahy 18 a pravidelnou měsíční publikaci - Letňanské listy. Z celkového počtu 38% z respondentů opět projevilo nezájem o danou problematiku, 33% si myslí, že je informovanost ze strany územní samosprávy dostačující a 29% odpovědělo, že by mohla být lepší.

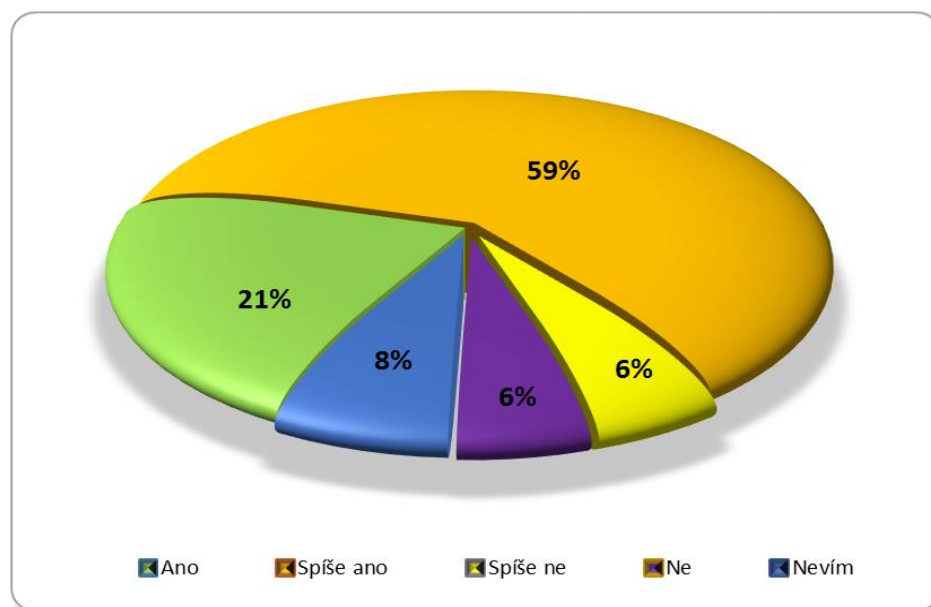
17. Otázka v dotazníku: Myslíte si, že zájem veřejnosti může ovlivnit činnost orgánů samosprávy? (Př. Účast na veřejných schůzích zastupitelstva)

Tabulka 17 Zájem veřejnosti o činnost

Možnosti	Počet
Ano	11
Spíše ano	31
Spíše ne	3
Ne	3
Nevím	4
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 17 Zájem veřejnosti o činnost

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je patrné, že 42 respondentů zastává názor, že jejich zvýšený zájem o činnost samosprávy by mohl tuto činnost ovlivnit. Pouze 6 občanů tvrdí, že jejich zájem činnost samosprávy ovlivnit nemůže a 4 zbylí respondenti nevědí, zda by jejich iniciativa mohla ovlivnit činnost orgánů samosprávy.

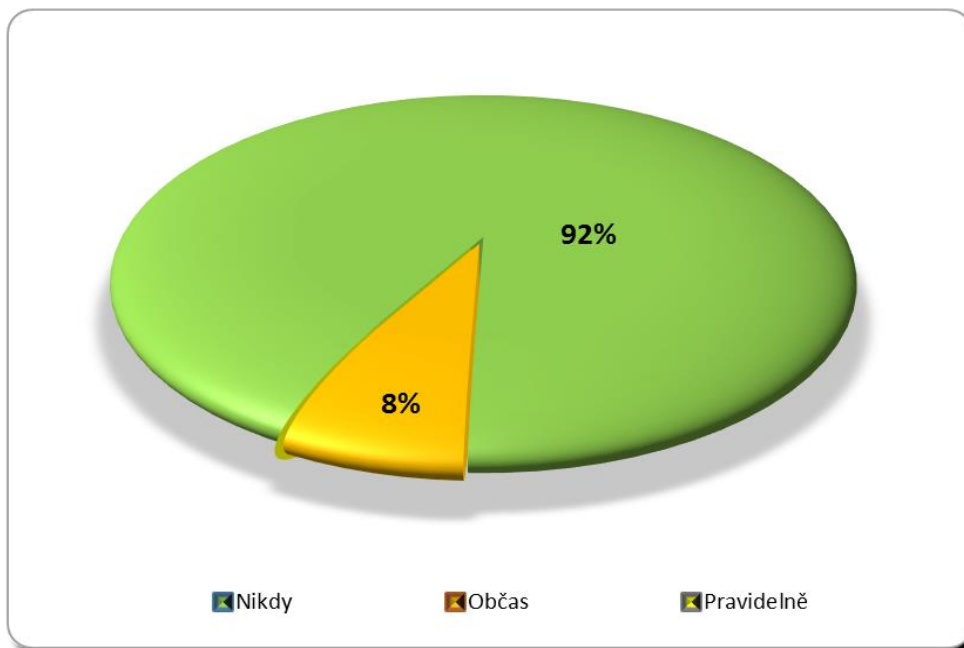
18. Otázka v dotazníku: Pokud ano, účastnil jste se veřejné schůze zastupitelstva?

Tabulka 18 Účast na veřejné schůzi

Možnosti	Počet
Nikdy	48
Občas	4
Pravidelně	0
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 18 Účast na veřejné schůzi

Zdroj: vlastní zpracování

I přes to, že se většina respondentů domnívá, že účast na veřejných schůzích může ovlivnit činnost orgánů samosprávy, lze z výše uvedené tabulky jednoznačně tvrdit, že většina respondentů nikdy nevyužila svého práva účastnit se veřejné schůze

zastupitelstva. Z 52 respondentů se pouze 4 této možnosti využilo. Zbytek, tedy 92% z dotazovaných nikdy, veřejnosti přístupné schůze, nenavštívil.

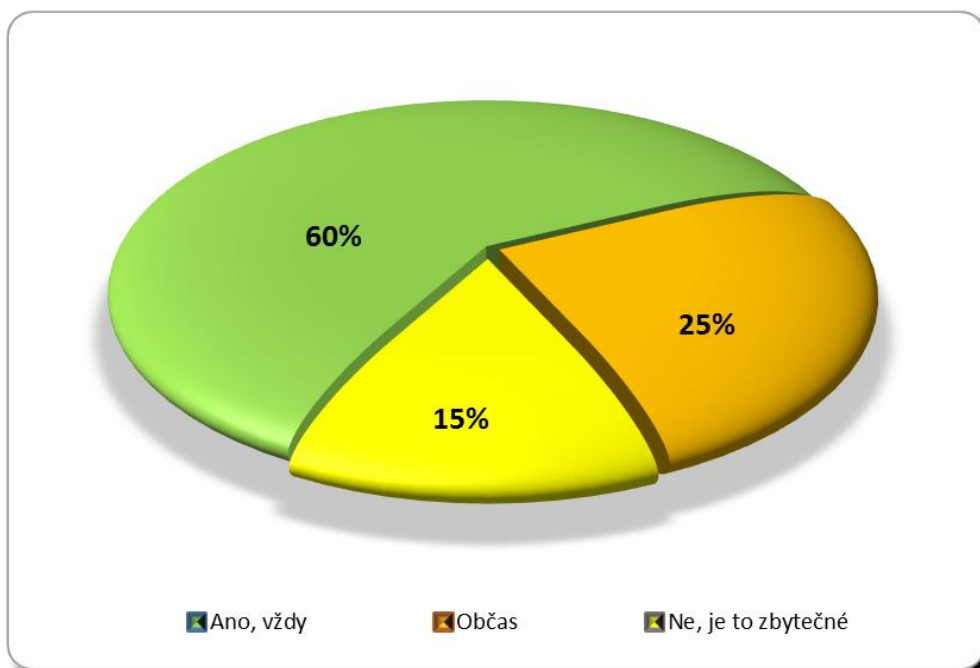
19. Otázka v dotazníku: Využíváte svého volebního práva a chodíte pravidelně ke komunálním volbám?

Tabulka 19 Docházka k volbám

Možnosti	Počet
Ano vždy	31
Občas	13
Nikdy	8
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 19 Docházka k volbám

Zdroj: vlastní zpracování

Svůj zájem o činnost samosprávy mohou občané projevit například docházkou ke komunálním volbám. Z grafu č. 18 je patrné, že celých 60% z respondentů chodí ke komunálním volbám vždy. Pouze 15% si myslí, že je docházka k volbám zbytečná a 25% volí pouze občas.

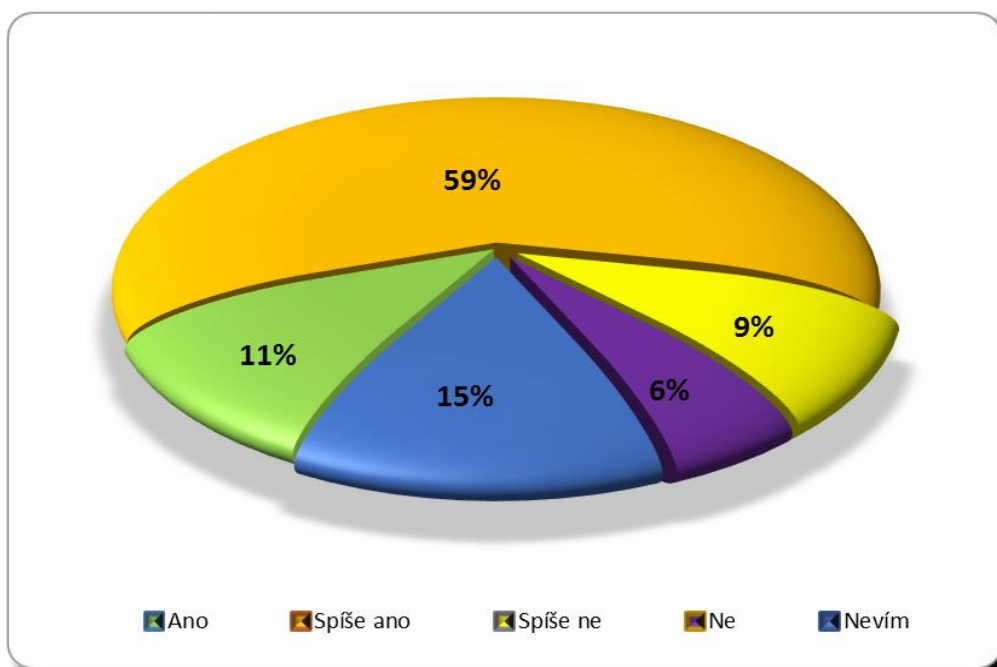
20. Otázka v dotazníku: Jste spokojeni s činností samosprávy ve Vaší městské části?

Tabulka 20 Spokojenost s činností

Možnosti	Počet
Ano	6
Spíše ano	31
Spíše ne	5
Ne	2
Nevím	8
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 20 Spokojenost s činností

Zdroj: vlastní zpracování

Následující dvě otázky z dotazníku jsou zaměřeny na celkovou spokojenost občanů. Tabulka č. 19 znázorňuje odpovědi na otázku – spokojenost s činností samosprávy globálně. Po sečtení kladných odpovědí lze říci, že 37 z dotázaných jsou spokojeni. Stejný počet, po 8 respondentech, se dělí o nespokojenost s činností samosprávy a o nezáměr o tuto činnost.

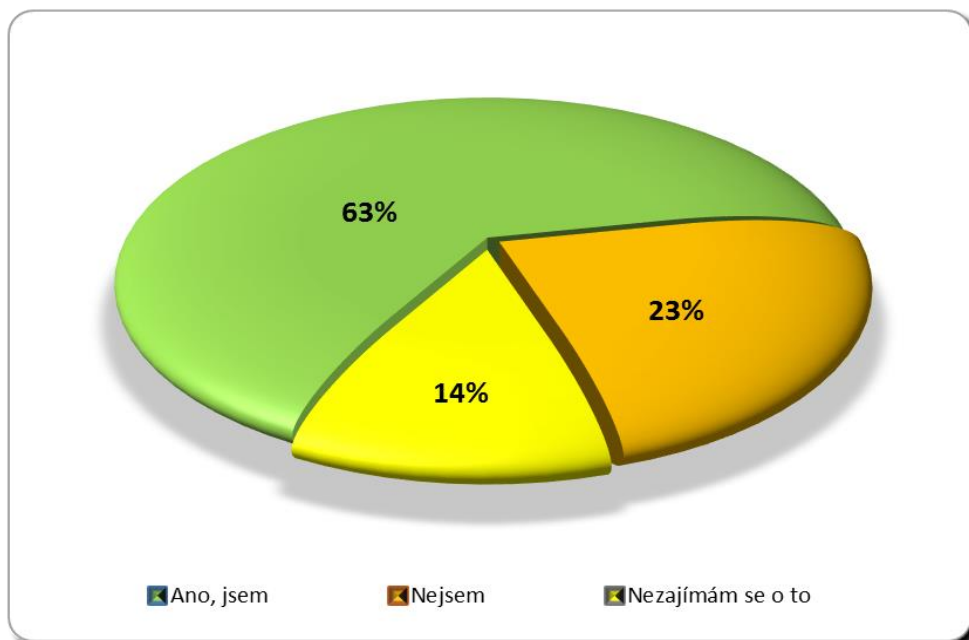
21. Otázka v dotazníku: Jste spokojeni s péčí o životní prostředí a čistotu ve Vaší městské části?

Tabulka 21 Spokojenost s péčí o čistotu

Možnosti	Počet
Ano jsem	33
Nejsem	12
Nezajímám se o to	7
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 21 Spokojenost s péčí o čistotu

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla zaměřena na spokojenost občanů s péčí o životní prostředí a čistotu. Na té si Městská část Praha 18 zakládá a na tuto činnost také spadá velké množství z běžných výdajů MČ. To také potvrzuje 63% spokojenost respondentů a pouze 23% nespokojenost. Zbýlých 14% se o péči o životní prostředí a čistotu nezajímá.

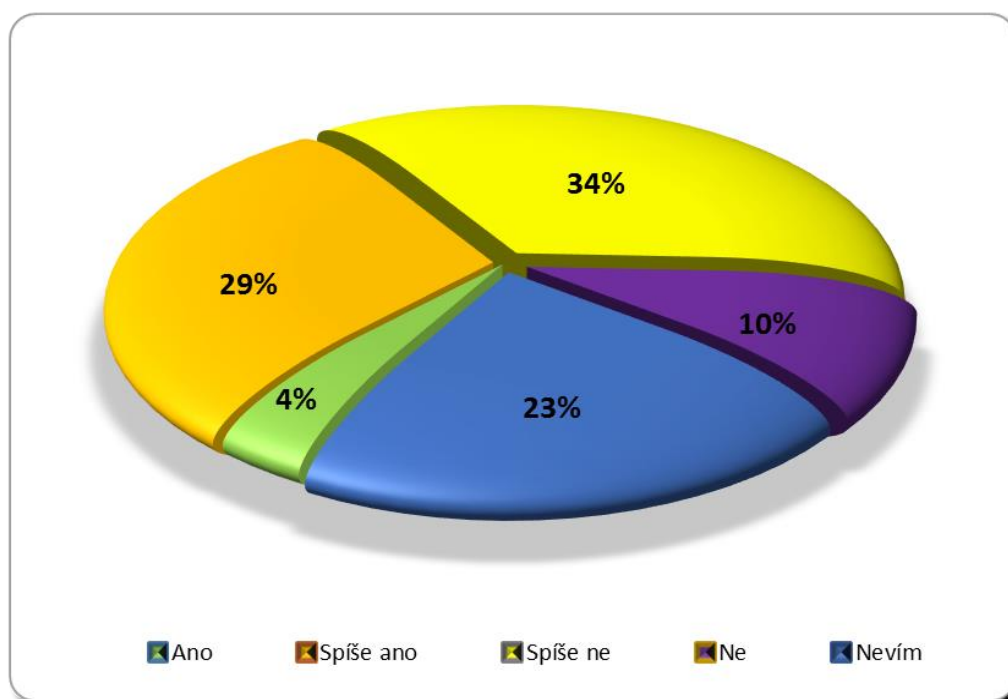
22. Otázka v dotazníku: Znáte své základní práva a povinnosti týkající se územní samosprávy spadající do ekonomické oblasti?

Tabulka 22 Znalost práv a povinností

Možnosti	Počet
Ano	2
Spíše ano	15
Spíše ne	18
Ne	5
Nevím	12
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 22 Znalost práv a povinností

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je jednoznačné, že odpovědi byly poměrně vyrovnané. Po sloučení možnosti ne, spíše ne a nevím, lze tvrdit, že většina respondentů, konkrétně 35, přiznala svou neznalost základních práv a povinností spadající do ekonomické oblasti. Pouze 17 z dotázaných tvrdí, že základní práva a povinnosti zná.

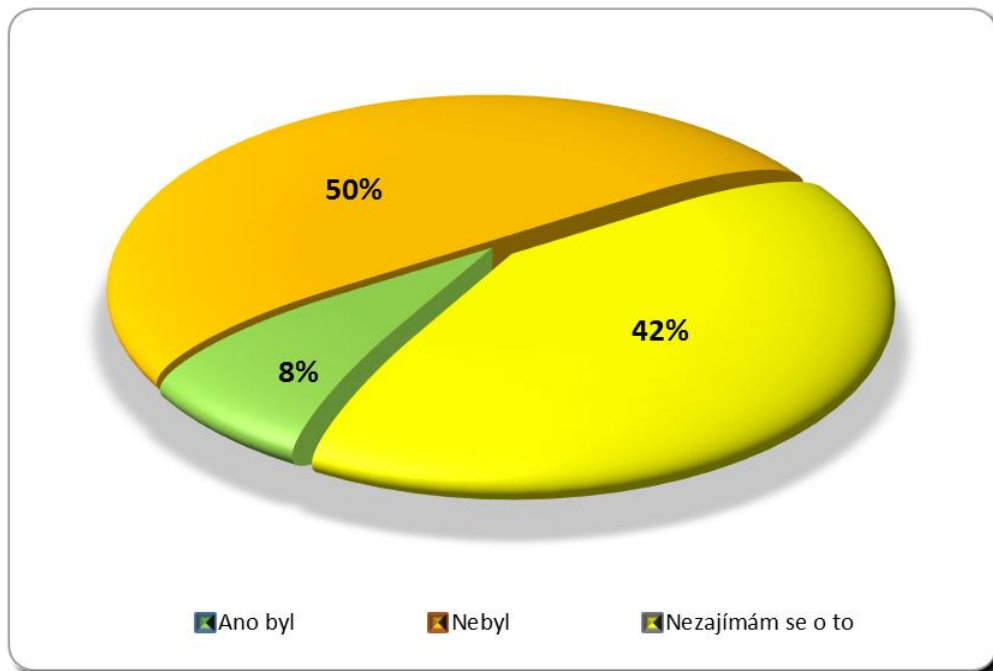
23. Otázka v dotazníku: Využil jste někdy svého práva a byl jste přítomen u schvalování rozpočtu?

Tabulka 23 Schvalování rozpočtu

Možnosti	Počet
Ano byl	4
Nebyl	26
Nezajímám se o to	22
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 23 Schvalování rozpočtu

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 23 se respondentů dotazuje, zda byli přítomni u schvalování rozpočtu MČ Prahy 18. Z výše uvedeného grafu lze vidět, že pouze 8% svého, již zmíněného, práva využilo. Nezám o tuto problematiku projevil 42% z dotázaných. Této možnosti nevyužilo rovných 50%.

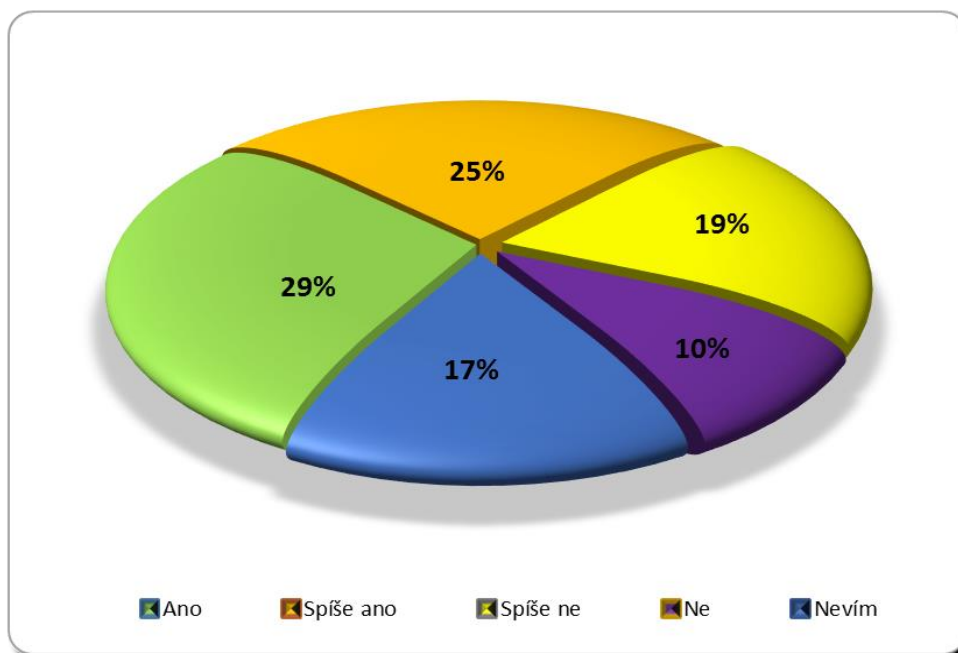
24. Otázka v dotazníku: Plníte své povinnosti občana a platíte povinné poplatky (Př. poplatek za psa, za odpadky, z ubytovacích kapacit)?

Tabulka 24 Povinnosti a poplatky

Možnosti	Počet
Ano	15
Spíše ano	13
Spíše ne	10
Ne	5
Nevím	9
Celkem	52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 24 Povinnosti a poplatky

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední otázka z dotazníkového šetření byla, zda občané MČ Prahy 18 – Letňany platí poplatky, které se jich týkají. Z grafu lze tvrdit, že většina respondentů tyto poplatky hradí. Po sloučení možností ano a spíše ano vzniká 54% většina poctivých poplatníků. K neplnění svých povinností se přiznalo 29% z dotázaných. Odpověď nevím zvolilo 17%, tedy 9 respondentů.

3.2.3 Hypotézy

Tato část práce je zaměřena na závislost znalostí občanů a uplatnění těchto znalostí. V následujících hypotézách byla použita otázka č. 22: Znáte své základní práva a povinnosti týkající se územní samosprávy spadající do ekonomické oblasti? U první hypotézy byla k této otázce přiřazena otázka č. 24: Plníte své povinnosti občana a platíte povinné poplatky (Př. poplatek za psa, za odpadky, z ubytovacích kapacit)? Obě otázky měly na výběr následující možné odpovědi: ano, spíše ano, spíše ne, ne a nevím. U druhé hypotézy byla použita otázka č. 19: Využíváte svého volebního práva a chodíte pravidelně ke komunálním volbám? U této otázky byly na výběr odpovědi: ano, občas a nikdy.

Hypotéza č. 1: $H_{0(1)}$: Znalost povinností nemá závislost na plnění těchto povinností.

U této hypotézy ověřujeme závislost vědomosti občanů svých základních povinností a plnění základních povinností v podobě placení poplatků v MČ Praha 18. Prvním znakem v této hypotéze je znalost občanů jejich práv a povinností spadajících do ekonomické oblasti v dané oblasti. Původně tato otázka obsahovala 5 proměn (ano, spíše ano, spíše ne, ne, nevím). Vzhledem k nesplnění podmínek k příslušnému provedení testu byly proměnné sloučeny pouze do 2 proměn (ano, ne). Druhým znakem je plnění povinností a placení poplatků. Tento znak také nesplňoval dané podmínky a původních 5 proměn (ano, spíše ano, spíše ne, ne, nevím) bylo sloučeno do 3 proměn (ano, ne, nevím).

Tabulka 25 Závislost znalosti povinností s jejich plněním

Znáte svá práva a povinnosti?	Plníte své povinnosti a platíte poplatky?			Celkem
	Ano	Ne	Nevím	
Ano	14	2	1	17
Ne	14	13	8	35
Celkem	28	15	9	52

Zdroj: vlastní zpracování

Testové kritérium z této kontingenční tabulky vyšlo v hodnotě $\chi^2 = 8,269$ a kritická hodnota $\chi_{0,05(3)}^2 = 5,991$. Na 5% hladině významnosti byla nulová hypotéza o nezávislosti zamítnuta

a závislost mezi uvedenými znaky byla prokázána. Pearsonův koeficient kontingence vyšel $C = 0,370$. Z uvedených výpočtů vyplývá, že byla prokázána slabá závislost znalosti občanů svých povinností v rámci ekonomické oblasti a plnění těchto povinností v podobě placení poplatků.

Hypotéza č. 2: $H_{0(2)}$ Znalost práv nemá závislost na jejich využití.

Stanovená hypotéza hodnotí závislost znalosti základních práv a jejich využívání. V této hypotéze byla k prvního znaku použita otázka týkající se práva občanů účastnit se schůze, kde dochází ke schvalování rozpočtu MČ Praha 18. Druhý znak byl stejný jako u předchozí hypotézy. Zde byly použity údaje z otázka, týkající se znalosti základních práv a povinností občanů. Vzhledem k opětovnému nesplnění podmínek k provedení testu byly proměnné sloučeny z 5 na 2 (ano, ne). U prvního znaku byly ponechány původní proměnné a to: ano vždy, občas a nikdy. Získané údaje jsou prezentovány v následující kontingenční tabulce.

Tabulka 26 Závislost znalostí práv a jejich využití

Znáte svá práva a povinnosti?	Využíváte svého volebního práva?			
	Ano	Občas	Nikdy	Celkem
Ano	12	5	0	17
Ne	19	8	8	35
Celkem	31	13	8	52

Zdroj: vlastní zpracování

Nulová hypotéza č. 2 o nezávislosti výše uvedených znaků nebyla nyní zamítnuta. Testové kritérium bylo $\chi^2 = 4,605$ a kritická hodnota $\chi_{0,05(3)}^2 = 7,815$. Po porovnání těchto hodnot bylo zjištěno, že významná závislost mezi danými znaky, ze statistického hlediska, nebyla prokázána. Na základě zjištěných údajů lze tvrdit, že znalost práv občanů MČ Praha 18 nemá vliv na jejich využívání.

3.3 Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření se účastnilo 52 respondentů žijících v Městské části Praha 18. Z tohoto počtu bylo mezi respondenty 12 mužů a 40 žen. Průměrný věk se pohyboval v rozmezí od 21 let do 40 let.

První částí dotazníku respondenti odpovídali na otázky týkajících se základních pojmů v oblasti veřejné správy, konkrétněji územní samosprávy. Podle odpovědí respondentů lze říci, že většina občanů, kteří byli účastníky tohoto dotazníkového šetření a dotazník vyplnili, mají základní povědomí o územní samosprávě a její činnosti. Pouze dvě otázky byly otevřené, i přes to byly z většiny nezodpovězeny nebo zodpovězeny nesprávně. Naopak u uzavřených otázek, s možným výběrem odpovědí, získala správná odpověď ve všech případech převažující počet procent.

Druhá část dotazníku byla všeobecně o vědomosti občanů o právech a povinnostech v rámci územní samosprávy, zejména v ekonomické oblasti. Zvláště byla zaměřena na informovanost respondentů o rozpočtu příjmů a výdajů jejich městské části. Respondenti také odpovídali na otázky týkajících se jejich spokojenosti s činností samosprávy. Dále byli tázáni na otázky týkajících se jejich práv a povinností spadající do ekonomické oblasti v rámci jejich MČ. Po vyhodnocení odpovědí lze říci, že dotázaní se o činnost samosprávy příliš nezajímají. Základní povědomí o rozpočtu příjmu a výdajů jejich MČ mají, ale větší zájem a snahu o získání informací nejeví. I přes to, že nadpoloviční většina respondentů souhlasí s tvrzením, že jejich zájem může ovlivnit činnost samosprávy, zaujímají pasivní postoj ke zvýšené iniciativě. Za kladný bod ve vyhodnocení odpovědí a zároveň za iniciativu ze strany občanů je možné považovat až 60% pravidelnou účast u komunálních voleb a více jak 50% plnění občanů svých povinností, ve formě placení poplatků.

V empirické části byly stanoveny dvě hypotézy zkoumající závislost mezi 2 znaky. První hypotéza hodnotila závislost vědomosti občanů MČ Prahy 18 svých povinností a jejich následné plnění, konkrétně ve formě placení povinných poplatků. Mezi těmito znaky byla prokázána slabá závislost. Lze tedy tvrdit, že znalost občanů svých povinností má vliv na dodržování a patřičné plnění některých povinností občana. Druhá hypotéza zkoumala závislost znalosti občanů svých práv a uplatnění některých svých práv v praxi. U této hypotézy statistická závislost prokázána nebyla. Na základě výsledků druhé hypotézy lze říci, že znalost občanů MČ Praha 18 – Letňany svých základních práv, týkajících se ekonomické oblasti, neovlivňují využívání některých z těchto práv. V tomto případě se konkrétně jedná o přítomnost občanů na schůzích zastupitelstva MČ Prahy 18.

4 Závěr

Územní samospráva je součástí správy veřejné. Ta zahrnuje jak samosprávu, tak státní správu. Územní samospráva je podle Ústavy rozdělena do dvou stupňů. Základním územně samosprávných celkem jsou obce a vyšším územně samosprávným celkem jsou kraje.

Tato bakalářská práce byla rozdělena na dvě části. První část se věnuje teorii, ve které bylo pohlédnuto na územní samosprávu, její orgány, působnosti a rozpočet příjmů a výdajů územně samosprávného celku. V této části práce byla popsána konkrétně Městská část Praha 18 – Letňany, její historie, městské organizace a rozpočet příjmů a výdajů z roku 2013. Dále byly popsány jednotlivé položky, z kterých se jednotlivé příjmy a výdaje skládaly.

V praktické části práce byla zkoumána znalost občanů MČ Prahy 18 – Letňany jejich práv a povinností týkajících se zejména ekonomické oblasti, dále znalost základních pojmů týkajících se územní samosprávy a spokojenost občanů s činností orgánů na daném území. Výzkum byl proveden pomocí dotazníkového šetření a předem stanovených hypotéz.

Na základě dotazníkového šetření lze tvrdit, že občané MČ Prahy 18 – Letňany mají všeobecné znalosti o pojmech, týkajících se územní samosprávy. Vědomosti o rozpočtu této MČ už nejsou příliš velké a zájem o tuto problematiku také nebyl prokázán. Naopak většina respondentů je spokojena s činností samosprávy zmíněné městské části. Dále praktická část práce zkoumala, zda jsou si občané vědomi svých práv a povinností spadající do ekonomické oblasti. K tomuto účelu byly použity dvě hypotézy. První hypotéza hodnotila závislost mezi vědomostí občanů svých povinností a jejich následného plnění, v tomto případě ve formě placení poplatků. Zde byla prokázána slabá závislost těchto dvou znaků. Lze říci, že občané, kteří si jsou vědomi svých povinností, je také dodržují a naopak občané, kteří o svých povinnostech nemají povědomí, je také logicky neplní. Druhá hypotéza hodnotila, zda má znalost občanů svých práv vliv na využívání těchto práv. Konkrétně ve formě přítomnosti občanů u schvalování rozpočtu MČ Prahy 18. U této hypotézy nebyla prokázána závislost. Znalost občanů svých práv, podle provedeného výzkumu, nemá vliv na jejich využití v praxi.

Tato práce prokázala nezájem ze strany občanů o činnost územní samosprávy, nízkou iniciativu k jakémukoli ovlivnění činnosti orgánů MČ Prahy 18. V kladném případě byla prokázána spokojenost s touto činností a plnění základních povinností občanů, spadající do ekonomické oblasti.

5 Použitá literatura

Knižní publikace

Kadečka, Stanislav, Ondruš, Radek a Průcha, Petr. 2003. *Základy správního práva pro ekonomy.* Brno. Brno : masarykova univerzita, 2003. ISBN 802103050x, 9788021030503.

Koudelka, Zdeněk. 2007. *Samospráva.* Praha : Linde, 2007. ISBN 8072016652.

Lacina, Karel a Čechák, Vladimír. 2001. *Vývoj systémů veřejné správy.* Praha : Professional Pub, 2001. ISBN 8086419134.

Ondruš, Radek. 2005. *Správní právo.* Brno : Masarykova univerzita, 2005. ISBN 8021038578.

Peková, Jitka, Pilný, Jaroslav a Jetmar, Marek. 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru.* Praha : ASPI, 2008. ISBN 8073573512, 9788073573515.

Provazníková, Romana. 2007. *Financování měst, obcí a regionů.* Praha : Grada, 2007. ISBN 8024720973, 9788024720975.

Šíma, Alexander a Suk, Milan. 2008. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy.* Praha : C. H. Beck, 2008. ISBN 9788074000140.

Vláčil, Jan. 2002. *Veřejná správa.* Praha : Linde, 2002. ISBN 8072013793, 978807201379.

Zákony

Česko. *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, ve znění pozdějších předpisů.*
In: Ústava České republiky.

Česko. *Zákon č. 128/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.* In: Sbírká zákonů České republiky.

Česko. *Zákon č. 129/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.* In: Sbíрка zákonů České republiky.

Česko. *Zákon č. 131/2000 Sb., ze dne 13. dubna 2000 o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.* In: Sbíрка zákonů České republiky.

Česko. *Zákon č. 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.* In: Sbíрка zákonů České republiky.

Internetové zdroje

Městská část Praha 18 – Letňany [online]. Dostupný z WWW: <http://www.letnany.cz>.

6 Přílohy

6.1 Dotazník

Dobrý den,

ráda bych Vás poprosila o vyplnění následujícího dotazníku na téma územní samosprávné celky. Dotazník slouží jako podklad pro zpracování bakalářské práce. Jde o průzkum o základní informovanosti občanů o územní samosprávě a je zcela anonymní. Předem Vám děkuji za Váš čas a ochotu.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

2. Jaký je Váš věk?

- Do 20 let
- 21 - 40 let
- Více než 40

3. Jaký je rozdíl mezi státní správou a samosprávou?

4. Kolik má územní samospráva působností?

- 1
- 2
- 3
- Nevím

5. Nejvyšší orgán obce je:

- Obecní úřad

- Starosta
- Obecní zastupitelstvo
- Nevím

6. Iniciativní a kontrolní orgány se nazývají:

7. Kým je volen starosta?

- Obecní radou
- Obecním zastupitelstvem
- Komisí
- Nevím

8. Kraj je podle ústavy nazýván jako:

- Základní územní samosprávný celek
- Vyšší územní samosprávný celek
- Nevím

9. Navenek kraj zastupuje:

- Starosta
- Hejtman
- Komise
- Nevím

10. Slyšel jste pojem rozpočet příjmů a výdajů?

- Ano
- Ne

11. Máte povědomí o tvorbě rozpočtu příjmů a výdajů Vaší městské části?

- Ano mám
- Nemám
- Nezajímám se o to

12. Jste dostatečně informován o rozpočtu Vaší městské části?

- Ano
- Spíše ano
- Ne
- Spíše ne
- Nevím

13. Máte pocit, že víte z jakých složek příjmů a výdajů se rozpočet skládá?

- Ano
- Spíše ano
- Ne
- Spíše ne
- Nevím

14. Zajímáte se o roční rozpočet Vaší městské části?

- Ano
- Spíše ano
- Ne
- Spíše ne
- Nevím

15. Hledal jste někdy informace o činnosti samosprávy nebo o rozpočtu na webu?

- Nikdy
- Občas
- Pravidelně

16. Myslíte si, že je ve Vaší městské části dostatečná informovanost o činnosti samosprávy?

- Myslím, že ano
- Mohla by být lepší
- Nezajímám se o ní

**17. Myslíte si, že zájem veřejnosti může ovlivnit činnost orgánů samosprávy?
(Př. Účast na veřejných schůzích zastupitelstva)**

- Ano
- Spíše ano
- Ne
- Spíše ne
- Nevím

18. : Pokud ano, účastnil jste se veřejné schůze zastupitelstva?

- Nikdy
- Občas
- Pravidelně

19. Využíváte svého volebního práva a chodíte pravidelně ke komunálním volbám?

- Ano vždy
- Občas
- Nikdy

20. Jste spokojeni s činností samosprávy ve Vaší městské části?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne
- Nevím

21. Jste spokojeni s péčí o životní prostředí a čistotu ve Vaší městské části?

- Ano jsem spokojen
- Nejsem
- Nezajímám se o to

22. Znáte své základní práva a povinnosti týkající se územní samosprávy spadající do ekonomické oblasti?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne
- Nevím

23. Využil jste někdy svého práva a byl jste přítomen u schvalování rozpočtu?

- Ano byl
- Nebyl
- Nezajímám se o to

24. Plníte své povinnosti občana a platíte povinné poplatky (Př. poplatek za psa, za odpadky, z ubytovacích kapacit)?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne
- Nevím